

Apotek Produktion & Laboratorier AB

Års- och hållbarhetsredovisning 2023

Innehåll

Om APL

Det här är APL	3
Vår historia	4
Årets höjdpunkter	5
Vd-ord	6
Strategiska mål för hållbart värdeskapande	9
Affärsmodell	13
Produktområden och strategi	14

Årsredovisning

Förvaltningsberättelse	20
Risker och osäkerhetsfaktorer	24
Bolagsstyrningsrapport	29
Styrelse	33
Företagsledning	35

Finansiella rapporter

Finansiella rapporter	36
Noter	44
Årsredovisningens undertecknande	55
Revisionsberättelse	56

Hållbarhet

Hållbarhetsstyrning	58
GRI-index	61

Övrigt

Bestyrkanderapport	64
Ordlista	65

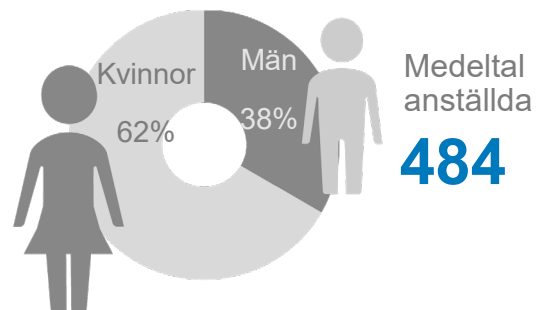

Vi gör skillnad för patienter med särskilda behov

Apotek Produktion & Laboratorier, APL, är ett statligt ägt företag med samhällsuppdrag. Uppdraget innebär att utveckla, tillverka och tillhandahålla individanpassade läkemedel för patienter med särskilda behov, till exempel barn som behöver lägre styrkor, personer med sällsynta diagnoser eller personer som är överkänsliga. I uppdraget ingår även beredskap att upprätthålla verksamheten i fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig.

Vi bedriver dessutom utveckling och kontraktstillverkning av läkemedel på uppdrag av Life Science-bolag, så kallad CDMO. Vi erbjuder tjänster genom hela värdekedjan för läkemedel, från tidig klinisk utvecklingsfas till kommersiell tillverkning av registrerade läkemedel.

Nyckeltal	Helår 2023	Helår 2022	Helår 2021
Nettoomsättning, mkr	780	871	1 509
Rörelseresultat, mkr	47	8	20
Resultat efter skatt, mkr	37	4	17
Kassaflöde, mkr	47	3	1
Bruttovinstmarginal %	13	10	6
Soliditet %	44	43	39
Räntabilitet på eget kapital %	11	1	6

Omsättning per produktområde
Miljoner kronor

SAMHÄLLSUPPDRAGET
516

CDMO
256

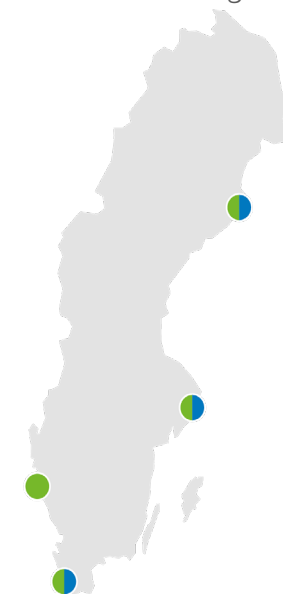
Vår verksamhet bedrivs i Sverige. Huvudkontoret ligger i Kungens kurva i Stockholm och tillverknings-enheter finns i Kungens kurva, Umeå, Göteborg och Malmö.

Samhällsuppdraget

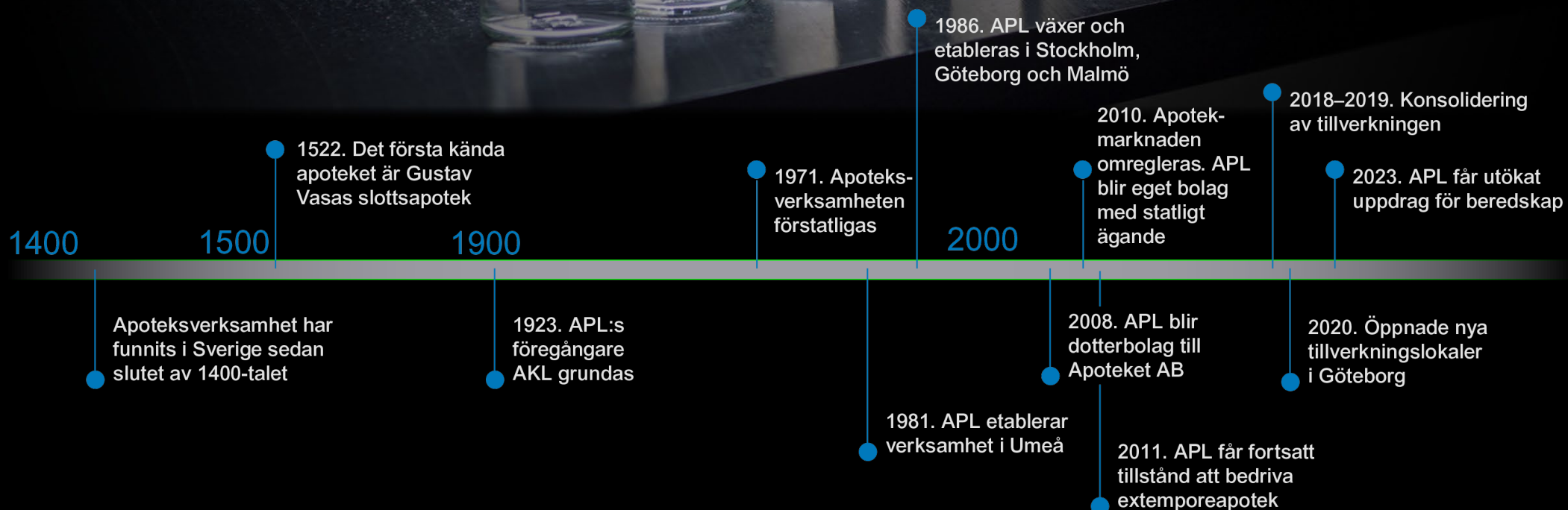
Utveckling och tillverkning av extemporeläkemedel och lagerberedningar till vården och apoteksmarknadens aktörer.

CDMO

Utveckling av läkemedel och analysmetoder, tillverkning av kliniskt prövningsmaterial samt kommersiell tillverkning.

Vår historia

Årets höjdpunkter

Positivt resultat

APL uppvisar ett positivt rörelseresultat för 2023 om 47 miljoner kronor. En stark försäljningsutveckling samt en ökad statlig ersättning inom samhällsuppdraget tillsammans med förbättrad lönsamhet ligger till grund för det positiva resultatet. APL:s finansiella stabilitet har därmed stärkts under året och förutsättningarna för en långsiktig och hållbar utveckling har förbättrats.

Lovande utveckling av CDMO

Omsättningen för CDMO ökade något under 2023 drivet av kontraktstillverkning. Under året genomfördes ett antal lönsamhetsförbättringar av flera nyckelprodukter. Kontrakt för två nya kommersiella produkter och mer än 20 nya utvecklingsuppdrag signerades. Vi ser en fortsatt god efterfrågan inom våra tjänsteerbjudanden.

Fortsatt fokus på samhällsuppdraget

Efterfrågan för produkter som APL tillverkar i samhällsuppdraget har ökat 2023. Under året har vi utvecklat vår portfölj och bland annat stödtillverkat läkemedel där godkända produkter varit restnoterade.

Nya lokaler för steril tillverkning i Göteborg

De nya lokalerna för tillverkning av steril extempore i Göteborg invigdes den 27 april och de gamla hyreslokalerna i Backa lämnades i juni. Projektet färdigställdes enligt budget och tidplan.

Beredskapsuppdrag

Vid en extra bolagsstämma 29 maj fick APL ett utökat samhällsuppdrag som innebär att vi ska kunna upprätthålla verksamheten även under fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig samt vidta sådan planering och sådana åtgärder som detta kräver. Inom ramen för uppdraget har styrelsen godkänt en investering om 15,2 miljoner kronor för projektering inför uppgradering av lokaler för steril extemporetillverkning i Kungens kurva. Detta kommer att skapa bättre förutsättningar både för samhällsuppdraget och beredskapsuppdraget.

Investeringar för framtiden

APL fortsätter att uppgradera bolagets anläggningar och förbereder verksamheten för framtiden. Under året har styrelsen beslutat att godkänna en investering i ett modernt MES-system (Manufacturing Execution System).

Vi bygger APL för framtiden och har under året lyckats öka effektiviteten

■ Under 2023 har APL tagit flera viktiga steg i att utveckla vår verksamhet. Vi bygger APL för framtiden och har under året lyckats öka effektiviteten i hur vi levererar vårt samhällsuppdrag samtidigt som vi arbetat för att vara en attraktiv partner för kontraktstjänster. Vi ska möta våra kunders förväntningar och åstadkomma ett långsiktigt hållbart värdeskapande. Vår utgångspunkt finns i det unika samhällsuppdrag vi har och vårt historiska arv som kunniga och skickliga farmaceuter.

Erik Haeffler, vd

APL fungerar som en brygga mellan patienter och läkemedelsmarknaden i de fall kommersiella aktörer inte kan tillhandahålla rätt läkemedel. Vårt uppdrag från ägaren, svenska staten, är att utveckla, tillverka och tillhandahålla extemporeläkemedel och lagerberedningar för att i största möjliga mån ge patienter med särskilda behov samma livskvalitet som alla andra patienter. Detta samhällsuppdrag är grunden för vår verksamhet. Utöver detta driver vi vår CDMO-affär, kontraktutveckling och kontraktstillverkning. Genom att vara lönsamma inom CDMO kan vi säkerställa resurser och kompetens till samhällsuppdraget.

Förbättrad leveransförmåga

Under året har APL:s leveransförmåga och servicenivå stadigt förbättrats. Sedan inledningen av covid-19-pandemin 2020 har det funnits svårigheter med försörjning av kritiska råvaror och komponenter, något som drabbat hela läkemedelsindustrin. Ett aktivt inköps- och planeringsarbete har emellertid åstadkommit stora förbättringar, vilket avsevärt minskat leveransstörningar avseende inkommande material. Detta, tillsammans med bättre effektivitet inom tillverkning och kvalitetskontroll, har gjort att APL kunnat möta kundernas förväntningar och hålla en mycket bra leveransservice. Samhällsuppdraget har hösten 2023 uppvisat den bästa leveranssituationen någonsin.

Vi har även kunnat stötta hälso- och sjukvården genom att snabbt möta nya behov och utveckla nya beredningar. Under året har vi också stödtillverkat läkemedel där godkänd produkt varit restnoterad. Att APL får förfrågan om att stödtillverka vid restsituationer förväntas fortsätta kommande år.

Utökad samhällsuppdrag

29 maj 2023 beslutades nya ägaranvisningar vid en extra bolagsstämma. APL:s samhällsuppdrag har utökats så att vi även har i uppdrag att upprätthålla verksamheten under fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig samt

APL:s samhällsuppdrag har utökats så att vi även har i uppdrag att upprätthålla verksamheten under fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig.

vidta sådan planering och sådana åtgärder som detta kräver. Att utveckla och anpassa APL:s verksamhet till det utökade samhällsuppdraget kommer att prägla verksamheten under de kommande åren.

För att kunna uppfylla det utökade samhällsuppdraget måste APL dels etablera viss reservkapacitet, dels säkerställa rätt nivå av säkerhet avseende anläggningar, personal och information. Full backup för extemporetillverkningen kommer att etableras och utgöra kärnan i APL:s tillverkningsberedskap. Investering i en uppgraderad extemporeanläggning i Kungens kurva är därför påbörjad under året. Likaså görs en prioritering där medicinskt kritiska läkemedel kommer att utgöra grunden i vår försörjningsberedskap. Vi arbetar även med att implementera nödvändiga säkerhetsskyddsåtgärder.

Investeringar för framtiden

2023 färdigställdes nya lokaler för steril extemporetillverkning i Göteborg. Lokalerna invigdes i april. Detta innebär att verksamheten i Göteborg nu har flyttat helt från den gamla anläggningen i Backa till den nya i Sankt

Jörgen, där all verksamhet i Göteborg nu är samlad. Investeringen uppgick till knappt 60 miljoner kronor och projektet levererade både enligt budget och tidplan.

Vi har under året investerat totalt 56 miljoner kronor. Pågående större projekt är konstruktion av en helt ny diskantläggning i Malmö, detta är en del i den stegvisa uppgradering av anläggningen som pågår. Vi investerar även i en helt ny linje för syning, etikettering och packning av injektionsflaskor i Umeå. Dessa båda investeringar uppgår till närmare 40 miljoner kronor och färdigställs under 2024. Dessutom har vi påbörjat ett projekt som syftar till att digitalisera vår produktionsmiljö, där vi kommer att integrera flera system och gå över till papperslös produktionsdokumentation. Denna investering uppgår till 30 miljoner kronor.

Diskantläggningen i Malmö, linjen för injektionsflaskor i Umeå, digitaliseringsprojektet samt investeringen i extemporeanläggningen i Kungens kurva utgör de största investeringsprojekten som löper in i 2024.

Resultat och finansiell ställning

APL levererar ett positivt rörelseresultat om 47 miljoner kronor 2023, det bästa resultatet sedan bolaget bildades. Bakom resultatet ligger både en god försäljningstillväxt och en höjning av den statliga ersättningen APL får för att täcka underskottet i samhällsuppdraget. Under 2023 har denna ersättning uppgått till 60 miljoner kronor. Ersättningen infördes 2021 för att säkerställa att APL kan utföra samhällsuppdraget med en rimlig vinst för att finansiera nödvändiga investeringar. Underskott i samhällsuppdraget har reducerats under året tack vare försäljningstillväxten samt ett aktivt arbete med att förbättra vår produktportfölj och att effektivisera försörjningskedjan.

APL har även erhållit anslag för att finansiera investeringar som är direkt kopplade till det utökade samhällsuppdraget, främst investeringen i extemporeanläggningen i Kungens kurva. Denna finansiering tas upp i balansräkningen och ingår inte i rörelseresultatet. Den är reserverad för de investeringar

APL måste göra för att kunna fullgöra det utökade samhällsuppdraget.

CDMO-verksamheten ger ett positivt bidrag till APL:s resultat. Resultatet 2023 var över förväntan beträffande kommersiell tillverkning men mötte inte riktigt förväntningarna beträffande utvecklingstjänster. Under kommande år kommer APL sannolikt att minska omsättningen inom CDMO på grund av att en stor kund väljer att flytta tillverkning till egen fabrik. Detta kompenseras vi för genom ett aktivt arbete för att vinna nya CDMO-affärer.

Fortsatt gäller att APL har ett stort investeringsbehov vilket kräver att APL:s verksamhet kan drivas med överskott. Det förbättrade resultatet ger oss bättre förutsättningar att modernisera APL:s anläggningar samtidigt som vi fortsätter att arbeta med finansiering via TLV-taxan och den statliga ersättningen samt effektivisering av verksamheten.

Strategiska mål för ett hållbart värdeskapande

Vi ska leverera vårt samhällsuppdrag och övriga produkter och tjänster till nytta för kunder och ägare på ett långsiktigt hållbart sätt. Som statligt bolag följer vi statens ägarpolicy och inriktningen mot ett hållbart värdeskapande. Vi beaktar även FN:s Agenda 2030 och hållbarhetsinitiativet Global Compact. APL har tre strategiska mål för hållbart värdeskapande:

1. Att vara en hållbar och pålitlig leverantör
2. Att vara ett konkurrenskraftigt och lönsamt bolag
3. Att vara en attraktiv arbetsgivare

APL fyller en unik roll inom svensk hälso- och sjukvård. Tack vare vårt arbete kan vi komplettera läkemedelsutbudet och täcka upp där kommersiella läkemedel saknas. Vi fortsätter att arbeta nära hälso- och sjukvården för att fånga upp medicinska behov i strävan att i största möjliga mån ge patienter med särskilda behov rätt läkemedel.

Avslutningsvis vill jag tacka alla APL:s medarbetare för arbetsinsatserna som lett till det goda resultatet 2023.

Strategiska mål för hållbart värdeskapande

■ APL arbetar målmedvetet för att leverera samhällsuppdraget så effektivt som möjligt och att skapa största möjliga värde till företagets intressenter – patienter, vårdgivare, kunder, ägaren, anställda och andra aktörer som är berörda av APL:s verksamhet, direkt eller indirekt.

Enligt statens ägarpolicy och principerna för hållbart värdeskapande, är bolagets väsentlighetsanalys en grundläggande komponent i identifiering av hållbarhetsfaktorer och framtagandet av strategiska mål. Under 2023 har APL uppdaterat väsentlighetsanalysen för att säkerställa att den är aktuell, stödjer modellen för hållbart värdeskapande samt lever upp till formella krav.

APL har tre strategiska mål för hållbart värdeskapande och utveckling av bolagets verksamhet:

Att vara en hållbar och pålitlig leverantör

APL ska alltid vara en pålitlig leverantör till våra kunder. Hänsyn till bolagets väsentliga hållbarhetsfaktorer ska genomsyra hela varuförsörjningskedjan och säkerställa att APL levererar samhällsuppdraget, arbetar med att minska klimat- och miljöpåverkan i produktion, laboratorier, transporter och annan verksamhet samt säkerställer god arbetsmiljö och arbetsvillkor i såväl egen verksamhet som i leverantörsledet.

Att vara ett konkurrenskraftigt och lönsamt bolag

APL har ekonomiska mål fastställda vid bolagsstämman. Målen rör soliditet, räntabilitet på eget kapital samt utdelning. För att vara ett konkurrenskraftigt och lönsamt bolag behöver APL dels arbeta med effektivitet i genomförande, dels med tillväxt i affären. Förenklingar i organisation och arbetsmetoder, digitalisering och modernisering av utrustning hör till faktorer som påverkar produktiviteten positivt.

Att vara en attraktiv arbetsgivare

Att kunna rekrytera och behålla rätt kompetens är avgörande för att APL ska kunna uppnå de två ovanstående målen. Således är att vara en attraktiv arbetsgivare bolagets tredje strategiska mål. APL ska erbjuda konkurrenskraftiga anställningsvillkor och förmåner. Våra medarbetare ska ha möjlighet att utvecklas i arbetet och ta stort eget ansvar.

Målområde	Strategiskt måltal	Mål 2030	Resultat 2023
Leverans	Servicegrad extempore	99%	98,6%
	Servicegrad övrigt	98%	89,5%
Kvalitet	Felaktig produkt, antal indragningar	0	0
	Rester på grund av kvalitetsavvikelser	Nollvision	10 st
Ekonomi	Soliditet	40-50%	44%
	Räntabilitet på eget kapital	>8%	11%
	Utdelning	50% av vinst	Förslag 0, beslutas på årsstämma
Personal	Olycksfall med frånvaro	Nollvision	9 st
	eNPS	>35	22
Utveckling	Omsättning CDMO	500 mkr	256 mkr

Resultat 2023 i förhållande till APL:s strategiska mål för hållbart värdeskapande.

Strategiska måltal 2030

För att mäta framdrift av APL:s strategiska mål, har måltal för 2030 tagits fram. Dessa måltal ska vara relevanta för att kunna se hur väl de strategiska målen uppfylls. De strategiska måltalen berör leveransförmåga, kvalitet, finansiella resultat, personal och utveckling. De strategiska måltalen inom ekonomi har godkänts med ett stämmobeslut och de övriga måltalen har godkänts av styrelsen.

Strategiska måltal för 2030 är följande:

Leverans. Servicegraden ska uppgå till minst 99 procent för extemporeprodukter och minst 98 procent för övriga produktflöden. Servicegraden mäts utifrån andelen kundbeställningar som levereras i rätt tid och med rätt kvantitet.

Kvalitet. Två kvalitetsrelaterade mål är definierade:

- Felaktig produkt. Mål: Inga indragningar från marknad på grund av kvalitetsbrister
- Rester. Mål: APL har en nollvision avseende rester till patient beroende på kvalitetsavvikelser.

Ekonomi. APL:s årliga ekonomiska mål är fastställda på en extra bolagsstämman 2014 och utgörs av tre parametrar. Dessa är:

- Soliditet – definieras som eget kapital i förhållande till balansomslutningen. Mål: 40–50 procent.
- Räntabilitet på eget kapital – definieras som årets resultat i förhållande till genomsnittligt eget kapital. Mål: >8 procent.
- Utdelning: Ordinarie utdelning ska långsiktigt motsvara minst 50 procent av resultat efter skatt. Utdelning görs under förutsättning att kapitalstrukturmål efter utdelning hamnar inom målintervallet samt med beaktande av genomförandet av koncernens strategi och investeringsbehov.

De ekonomiska målen ska utvärderas över en konjunkturcykel motsvarande fem till sju år. Förändringar i marknadsförutsättningar eller bolagets verksamhet kan ge anledning till en revidering av målen.

Personal. Två personalrelaterade måltal är definierade:

- Säkerhet. Mål: APL har en nollvision beträffande olycksfall som resulterar i frånvaro.
- Engagemang och delaktighet. APL genomför regelbundet medarbetarundersökningar. Ett övergripande måttal i dessa undersökningar är det så kallade Employee Net Promoter Score (eNPS). Mål: eNPS ska vara >35.

Utveckling. APL ska utveckla affären så att omsättningen inom CDMO uppgår till minst 500 miljoner kronor.

Hållbarhetsfrågor

Under året har förberedande arbete påbörjats för att möta det nya EU-direktivet för hållbarhetsrapportering, CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), samt den nya standarden för rapportering, ESRS (European Sustainability Reporting Standard). För APL kommer rapportering enligt ESRS att krävas från och med räkenskapsåret 2025. Fram till dess kommer vi successivt att anpassa mätningar och datainsamling efter den nya standarden. Parallellt med detta kommer kort- och långsiktiga aktiviteter tillhörande respektive strategiskt mål att uppdateras.

APL har sedan tidigare identifierat vilka hållbarhetsfrågor som har störst betydelse för externa och interna intressenter och samtidigt ringat in vilka hållbarhetsfrågor vi har störst möjlighet att påverka:

God hälsa och välbefinnande

Samhällsuppdraget innebär att utveckla, tillverka och tillhandahålla ett medicinskt ändamålsenligt och kvalitetssäkrat sortiment av extemporeläkemedel och lagerberedningar. APL bidrar till god hälsa och välbefinnande genom nära samarbete med specialtläkare, förskrivare och myndigheter, så att patienter med särskilda behov ska få tillgång till individanpassade läkemedel. APL har under perioden fått ett utökat samhällsuppdrag beträffande försörjning av läkemedel, vilket innebär att upprätthålla verksamheten och tillverka och tillhandahålla medicinskt viktiga extemporeläkemedel i frestida kriser, höjd beredskap och ytterst krig.

Rent vatten och sanitet

Renat vatten är en viktig insatsvara i processerna för produktion och rengöring. Vatten är en resursfråga vi måste ta väl hand om. APL har identifierat behov av åtgärder som översyn av rengöringsmetoder och rengöringsmedel samt vattenförbrukning.

Hållbar energi för alla och Bekämpa klimatförändringar

Minskad förbrukning av energi tillsammans med lägre utsläpp av koldioxid är av stor vikt. APL:s arbete med energikartläggningar genererar identifierade besparingspotentialer vilket i sin tur utgör underlag till att prioritera energibesparande investeringar. Under perioden har till exempel pumpar bytts ut i fjärrvärmecentralen i Stockholm och ett projekt för att byta ut all belysning mot LED-armaturer har påbörjats. I Umeå har arbete för att modernisera ventilationen genomförts.

På samtliga anläggningar har det installerats laddningsstationer för elbilar som medarbetarna kan nyttja. Under året har även alla anställda fått erbjudande om förmånsnytt för att främja både hälsa och klimat.

Antalet tjänsteresor har ökat men är ännu inte uppe i samma nivåer som före pandemin. Andelen resor som görs med tåg utgör cirka 30 procent av dessa resor. Digitala mötesverktyg har ersatt många fysiska möten som tidigare skulle krävt resor.

Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

APL fortsätter att arbeta proaktivt med säkerhet, hälsa och miljö (SHM) där en viktig del består i att utbilda chefer och medarbetare. Under perioden har flera utbildningsinsatser genomförts:

- Riskhantering avseende användning av arbetsutrustning
- Kemiska hälsorisker
- Ett övergripande förbättringsarbete med fokus på SHM-ledningssystem är inlett.

Som medlemmar i UN Global Compact förbinder sig APL att följa de 10 principerna inom områdena Mänskliga rättigheter, Arbetsrätt, Miljö och Antikorrupktion. Genom vår uppförandekod för leverantörer, Supplier Code of Conduct, säkerställs att leverantörer efterlever dessa principer, antingen genom godkännande av vår uppförandekod eller uppvisande av en egen motsvarighet. Andelen leverantörer som uppfyller detta är cirka 96 procent.

Hållbar konsumtion och produktion

På respektive anläggning finns aktiva avfallsgrupper som samarbetar med lokala avfallsentreprenörer. Arbetsätt för att hantera kemiskt avfall och läkemedelsavfall har vidareutvecklats och standardiserats med ett företagsövergripande perspektiv.

Ett övergripande förändringsarbete kring sortering av plast har pågått under året och nya rutiner etablerats. Ett initiativ avseende utbyte av kärl i plast för riskavfall till kärl i biokomposit har påbörjats under året och kommer att fortsätta under nästa år. Materialbytet uppskattas minska utsläppen av CO2 vid förbränning.

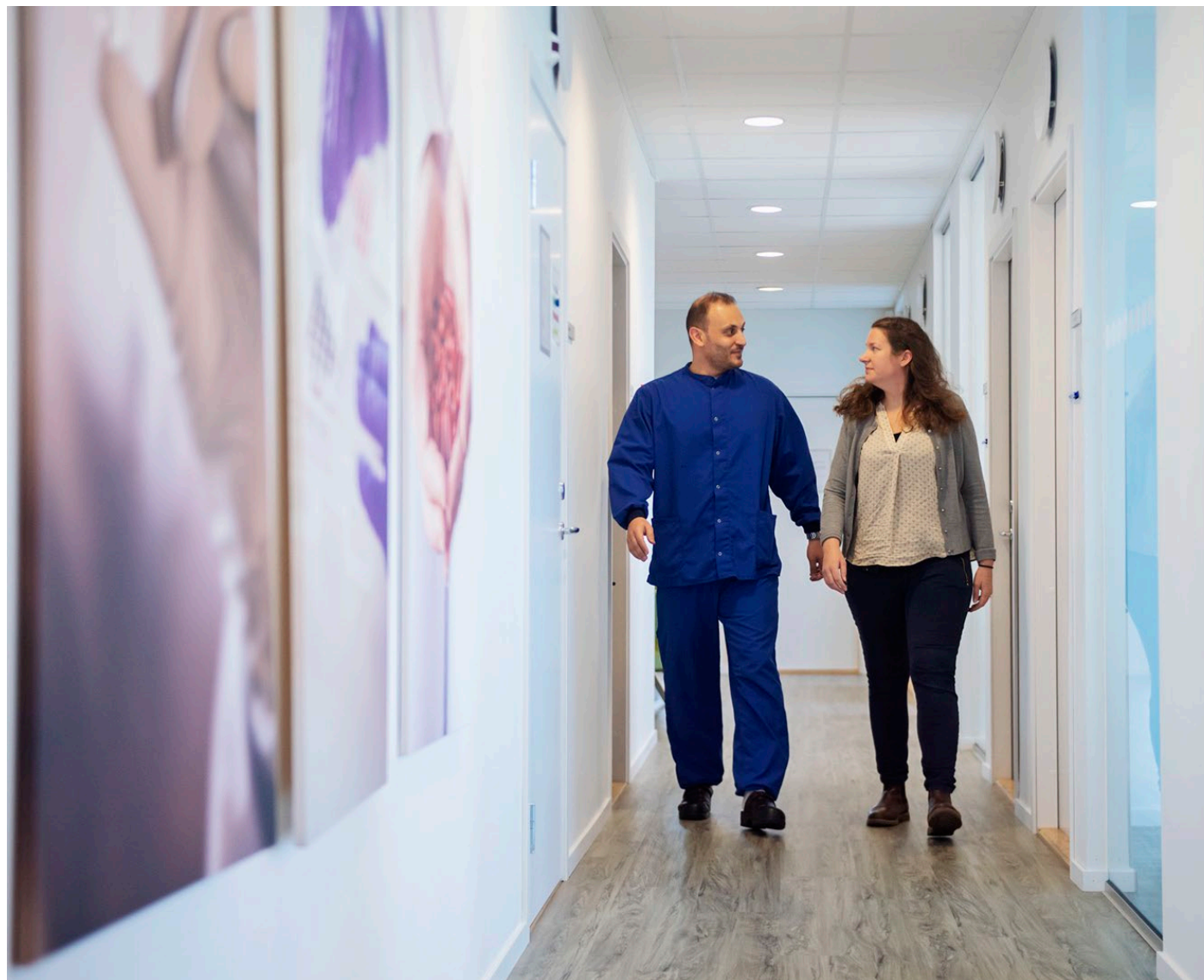
På anläggningarna i Malmö och Göteborg förs dialog med tillsynsmyndighet för att hitta lösningar för att minska mängden uppsamlat kontaminerat sköljvatten genom ändrade processer, det vill säga reningsgrad och reningsmetod. APL:s mål är att rena vårt processvatten till en reningsgrad som tillåter utsläpp via avloppsnätet.

Affärsmodell

■ APL är ett statligt ägt bolag med ett samhällsuppdrag på den svenska läkemedelsmarknaden. APL:s samhällsuppdrag är att utveckla, tillverka och tillhandahålla ett medicinskt ändamålsenligt och kvalitetssäkrat sortiment av extemporeläkemedel och lagerberedningar för patienter med särskilda behov, om godkända läkemedel inte kan användas eller inte finns tillgängliga. Detta är grunden för verksamheten.

För att bidra till ett långsiktigt och hållbart värdeskapande av vårt samhällsuppdrag bedriver APL även en kommersiell CDMO-verksamhet som ett komplement till samhällsuppdraget med syfte att skapa möjligheter att behålla och bygga de kompetenser som vi behöver, öka nyttjandegraden av våra tillverkningsenheter samt att generera ett positivt bidrag till vårt resultat.

Vi fokuserar i första hand på läkemedel med små volymer och speciella tekniska krav där vi har en unik kompetens som vi utvecklat i vårt samhällsuppdrag. Vår verksamhetsstyrning ger oss, tillsammans med vår organisation och verksamhetsstrategi, förutsättningar att bedriva vår affär så effektivt som möjligt. Vi har nära samarbete med specialister, regioner, kunder och myndigheter för att säkerställa att vi utvecklar våra kompetenser och förmågor för att på bästa sätt kunna leverera vårt uppdrag till största nytta för våra intressenter. Att vara en attraktiv arbetsgivare är ytterligare en förutsättning för en patientsäker och effektiv leverans.

Produktområden och strategi

■ Under året har APL fortsatt arbetet med att utveckla och effektivisera verksamheten i enlighet med strategin. Fokus är tillverkning av extemporeläkemedel och lagerberedningar med tillhörande utveckling samt CDMO som ett viktigt komplement till samhällsuppdraget. För att nå långsiktig framgång krävs en växelverkan mellan de två affärsområdena som bidrar till att utveckla kompetens, resurser och ekonomiska resultat. Organisationsförändringen 2022 där avdelningarna Samhällsuppdraget, CDMO samt Utveckling & CTM slogs samman och bildade enheten Affärsutveckling har bidragit till en ökad synlighet och kunskap runt APL:s verksamhet och bidrag till samhället. Det strategiska arbetet fortsätter under 2024 i syfte att fortsatt förbättra vår lönsamhet och säkerställa en långsiktigt hållbar verksamhet.

Samhällsuppdraget

■ APL:s samhällsuppdrag är att utveckla, tillverka och tillhandahålla ett medicinskt ändamålsenligt och kvalitetssäkrat sortiment av extemporeläkemedel och lagerberedningar för patienter med särskilda behov om godkända läkemedel inte kan användas eller inte finns tillgängliga. Detta är grunden för verksamheten.

Strategisk förflyttning

I Sverige råder fri förskrivningsrätt som ger förskrivarna bra möjlighet att ordinera extemporeläkemedel utifrån deras bedömning av patientens vårdbehov. Den fria förskrivningsrätten är en stor anledning till att APL har så brett sortiment. Sortimentet består av cirka 2 000 extempore-läkemedel och 210 lagerberedningar, varav 125 rikslicenser. Sortimentet för extemporeläkemedel är rörligt, där några produkter tillkommer samtidigt som några avvecklas under året. Inom detta segment finns unika produkter som i vissa fall endast tillhandahålls till en enda patient i Sverige. Tillverkningen av extemporeläkemedel bedrivs manuellt vilket gör det utmanande att upprätthålla en god servicegrad när volymen ökar och produkten börja säljas till flera kunder. Tillverkning av extemporeläkemedel görs på beställning och driften är beroende av att ingående komponenter och resurser finns på plats när beställning inkommer. På grund av dessa faktorer skalas högfrekventa produkter upp till lagerberedningar för maskinell tillverkning. En lagerberedning blir standardiserad och godkänns för försäljning. Enligt gällande regelverk krävs en ansökan om rikslicens för lagerberedningar som säljer mer än 1 000 förpackningar per år.

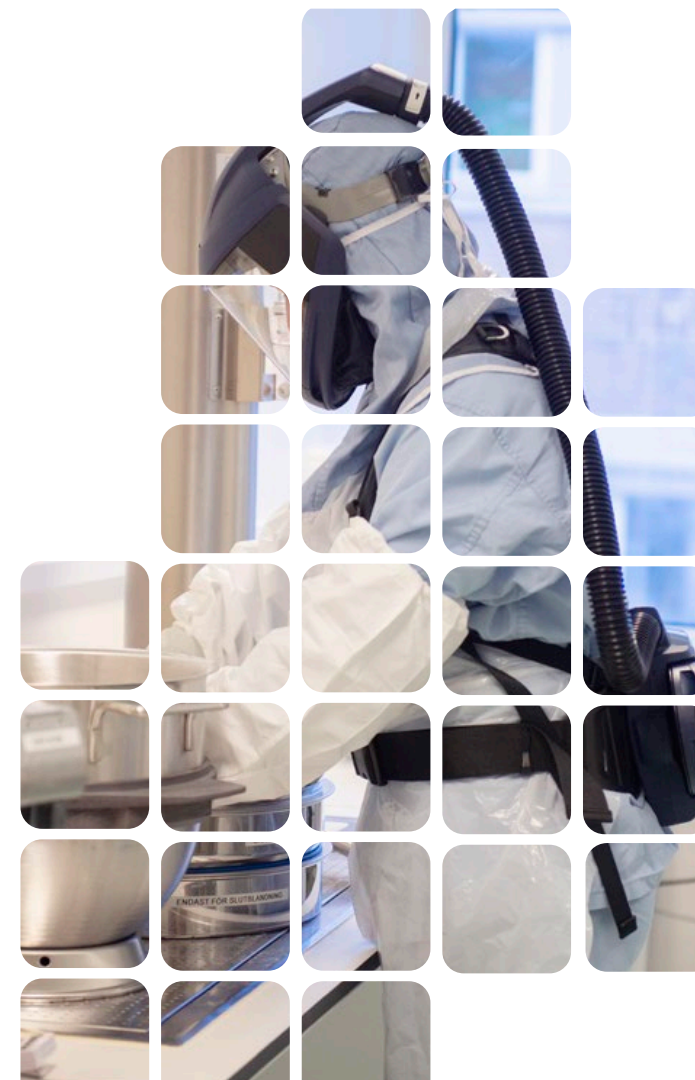
Vårt arbete med att renodla och effektivisera verksamheten enligt vår strategi fortsatte även 2023. Vi har under det gångna året fortsatt arbeta med att både utveckla och rationalisera vår portfölj. Vi har också sett över prissättningen av insatsmaterial och riskprodukter som innehåller toxiska ämnen. Vi har ett fortsatt behov av återinvesteringar i våra lokaler och utrustningar. Behovet har byggts upp under lång tid på grund av en för låg investeringsnivå. Under 2023 lämnade vi våra lokaler i Backa och har nu både steril och icke-steril tillverkning samlad på vår tillverkningsenhet i Sankt Jörgen i Göteborg.

Läkemedelstillgången

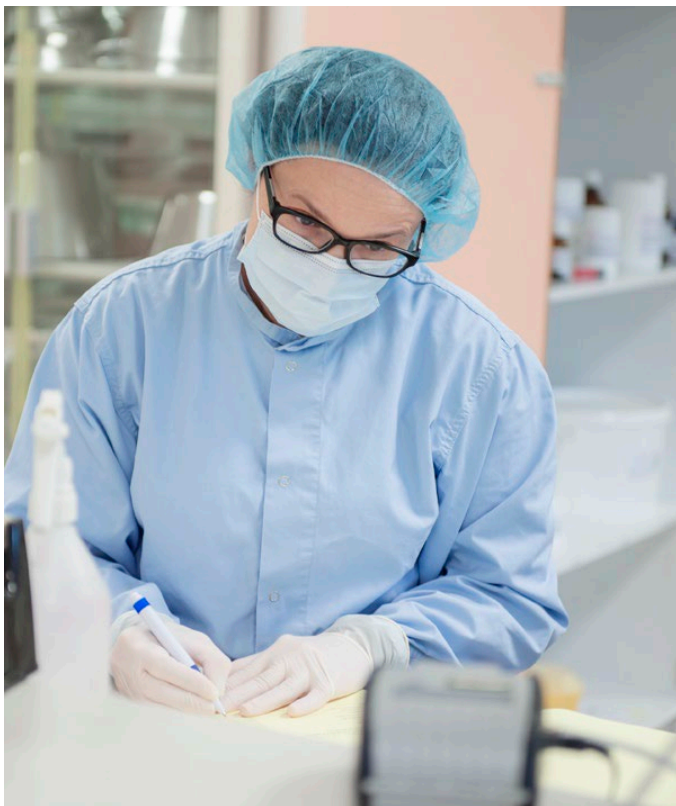
APL:s sortimentsbredd gör att vi hanterar en stor variation av råvaror och övrigt insatsmaterial. Vi konkurrerar om dessa med övriga läkemedelsindustrin. Under situationer med geopolitisk instabilitet och särskilda samhällsförhållanden, som exempelvis Rysslands invasion av Ukraina, covid-19 samt konflikten i Israel och Gaza, ökar risken för störningar inom de globala försörjningskedjorna och kan orsaka rester på insatsmaterial. Genom strategiskt inköpsarbete säkrar vi tillgången av kritiska insatsmaterial för att minimera riskerna för bristsituationer. Tack vare vårt samhällsuppdrag kan vi få högre prioritet hos många leverantörer.

Tillhandahållandesansvar

APL är inte det enda företag som tillhandahåller extemporeläkemedel men vi är ensamma om att ha ett samhällsuppdrag med ansvar att kunna tillgodose vårdens behov av extemporeläkemedel.

” *Samhällsuppdraget ger APL stöd och vägledning att utreda möjligheterna för stödtillverkning av de registrerade läkemedel där bristsituationer uppstår.*

Samhällsuppdraget påverkas av olika faktorer såsom trender, samhällskriser, krig, finansmarknaden, störningar i de globala försörjningskedjorna samt krav från intressenter. Under de senaste åren har kriser och krig orsakat läkemedelsbrister i samhället vilket har ökat behovet och vikten av en fungerande tillverkning och distribution av extemporeläkemedel som ett komplement till registrerade läkemedel. Samhällsuppdraget ger APL stöd och vägledning att utreda möjligheterna för stödtillverkning av registrerade läkemedel där bristsituationer uppstår. Under 2023 har APL stödtillverkat tre produkter (Kaliumcitrat, Pilokarpin och Alteplas).

Om efterfrågan minskar för ett registrerat läkemedel på marknaden och leder till avregistrering är det APL:s ansvar att utreda om det går att fortsätta tillhandahålla produkten som lagerberedning eller extemporeprodukt i de fall fortsatt förskrivning finns.

Finansieringsmodell

APL erhåller ersättning för samhällsuppdraget genom en fastlagd taxa från TLV via förordningen HSLF-FS 2017:29 samt en årlig statlig ersättning för en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse som regleras enligt förordningen SFS 2020:1010.

Föreskriften för extemporeläkemedel ger TLV möjlighet att sänka priset på lagerberedningar som uppfyller vissa försäljningskriterier vilket kan få negativa konsekvenser på bolagets försäljning.

Aktiviteter för ökad kunskap

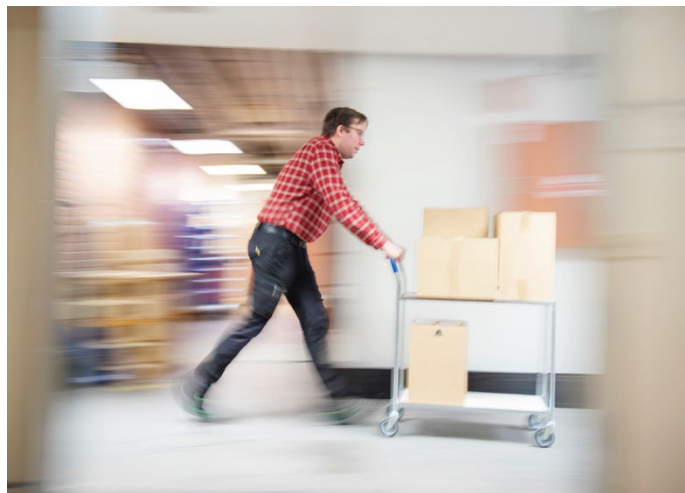
En förutsättning för att fortsätta säkerställa tillgängligheten av extemporeläkemedel är att förskrivare känner till APL:s sortiment av extemporeläkemedel. Vi arbetar därför aktivt med att öka kunskapen om samhällsuppdraget och målet om en likvärdig vård för alla i Sverige. Sedan 2022 har vi ökat antalet aktiviteter som stärker våra relationer med olika intressenter samt etablerat nya kontakter med farmaceuter och specialister inom vården.

Det strategiska arbetet med att fortsätta sprida information om extemporeläkemedel kommer fortlöpa under kommande år. Syftet med informationskampanjen är att öka kunskapen om extempore inom sjukvården för att optimera användningen av extemporeläkemedel så att patienternas behov av alternativ behandling kan tillgodoses.

Digitalisering

För att leva upp till ägardirektivet gällande lättillgänglig information om vårt sortiment är det vår ambition att få APL:s produktregister integrerat i förskrivarsystemet. Detta är en viktig åtgärd ur ett patientsäkerhetsperspektiv då förskrivarna ser vilka läkemedel vi tillhandahåller och kan förskriva rätt produkt från början. Åtgärden underlättar och förbättrar säkerheten även för apoteken för att beställa rätt produkt i APL:s beställningssystem.

Vi har under 2023 intensifierat vårt arbete med utvecklingen av digitala lösningar. En förutsättning för att lyckas med digitaliseringen och integrationen av produktregistret i förskrivarsystemet är standardisering av sortiment och processer, vilket är ett initiativ som startades under hösten 2022 och fortskrider under perioden fram till 2026. Ett framtida digitalt beställningssystem ger oss bättre möjligheter att kommunicera med kunderna. Vi kan tillgängliggöra det mesta av den information som kunderna behöver för att snabbt kunna lägga en beställning, exempelvis status på tillgänglighet, hållbarhetstid, ledtid och förvaringssätt. Digitaliseringen ger också fördelar internt i form av minskad administration och säkrare processer.

Samhällsuppdraget och framtiden

Vi arbetar enligt vår verksamhetsstrategi med effektivisering av arbetsprocesser, digitalisering av system och återinvesteringar i ny teknik. Vi fortsätter också att rationalisera vår produktportfölj, se över prissättningar och arbeta med produktivitetsförbättringar för att minska våra kostnader.

En möjlighet för att ytterligare stärka APL:s roll inom samhället är stödtillverkning av registrerade läkemedel vid bristsituationer. För att inom så kort tid som möjligt kunna starta stödtillverkningen krävs en flexibel organisation samt en kompetent utvecklingsavdelning som snabbt kan ta fram nya formuleringar och tillverkningsprocesser. APL deltar i olika samverkansmöten för att utbyta information i ett tidigt skede vid restsituationer.

Generellt är tillväxten för extemporeläkemedel i Sverige relativt stabil, men under senaste åren har APL periodvis sett en ökad efterfrågan på grund av stödtillverkning av registrerade läkemedel där bristsituationer uppstått.

Vid en extra bolagsstämma 29 maj 2023 fick APL ett utökat samhällsuppdrag att kunna upprätthålla verksamheten även under fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig samt vidta sådan planering och sådana åtgärder som detta kräver. Det är vår bedömning att APL:s utökade samhällsuppdrag stärker företagets roll inom sjukvården och samhället. Redan idag märker vi att det finns förväntningar från myndigheter och sjukvården att APL ska ta större ansvar vid restsituationer av läkemedel och bidra med stödtillverkning. Den nya rollen kommer med stor sannolikhet bidra till en utökad omfattning av volymer som idag tillverkas inom ramen för extemporetillverkningen.

Läkemedelsverket och berörda myndigheter inom EU har även initierat utredningar runt beredskapstillverkning av kritiska läkemedel såväl nationellt som inom EU.

Särredovisning

En särredovisning av samhällsuppdraget visar att rörelseresultatet för uppdraget är 48 miljoner kronor i underskott 2023, exklusive den statliga ersättningen, på grund av en generellt låg TLV-taxa. Resultatet är en avsevärd förbättring mot 2022 drivet av hög orderingång inom individuell extempore, stödtillverkningar vid restsituationer av originalläkemedel samt en fördelaktig produktmix. Under 2023 initierades även en prisjustering av indirekta material-kostnader i enlighet med HSLF-FS 2017:29 vilket bidrog positivt med 9 miljoner kronor. Vidare genomfördes ingen prissänkning 2023 från TLV för lagerberedningar vilket också bidrog med en positiv effekt.

CDMO-affären

■ Vi har lång erfarenhet och en unik kompetens när det gäller individanpassade läkemedel och tillverkning i mindre serier. Vi erbjuder tjänster genom hela värdekedjan för läkemedel, från tidig klinisk utvecklingsfas till kommersiell tillverkning av registrerade läkemedel. Utvecklingsuppdrag och kontraktstillverkning bedrivs inom de flesta beredningsformer och omfattar till exempel upphandling av aktiv läkemedelssubstans, råvaror och förpackningsmaterial samt formuleringsutveckling, analysutveckling, tillverkning, kvalitetskontroll och vid behov frisläppning till slutmarknad inom EU.

Strategisk inriktning

Vi ska vara konkurrenskraftiga och lönsamma inom CDMO med fokus på läkemedel och andra nischprodukter i mindre serier. Syftet med CDMO-affären är att bygga en lönsam affär och därmed bidra till ett hållbart värdeskapande för hela bolaget. Vi utnyttjar ledig kapacitet på maskiner och utrustning och blir på samma gång en mer attraktiv arbetsgivare som kan behålla och utveckla våra medarbetare. Under de senaste åren har uppdragen anpassats för att bättre stämma överens med verksamhetsstrategin. Vi vill fokusera på större och färre affärer för att driva tillväxt och en mer hållbar verksamhet. Vi har omförhandlat avtal på ett antal kontraktprodukter och förbättrat lönsamheten. Under 2023 valde en kund att säga upp avtalet med APL för flytta produktion av två viktiga kontraktprodukter

till egen fabrik vilket kommer påverka APL:s totala omsättning negativt under ett antal år framöver innan ersättningsprodukter är kontrakterade. Trots dessa uppsägningar samt produktionsstörningar på nyckelprodukter ökade omsättningen för CDMO under 2023

med fyra procent till 256 miljoner kronor. Under 2023 signerades två nya kontraktprodukter och mer än 20 nya utvecklingsuppdrag. Många tidigare kunder återkommer till oss med nya utvecklingsuppdrag, ett kvitto på att vi har hög kvalitet på våra leveranser.

Vi ska stärka vår position inom vår nisch nationellt och framför allt expandera på den europeiska marknaden.

Framtiden

Kontraktstillverkning av läkemedel i mindre serier är ett segment där efterfrågan ökar och där det finns goda expansionsmöjligheter för APL. Vår kundbas utgörs till stor del av svenska företag och vi ser därför goda expansionsmöjligheter på bland annat den europeiska marknaden. Vi ska stärka vår position inom vår nisch nationellt och framför allt expandera på den europeiska marknaden. CDMO-affären påverkas av yttre faktorer, såsom trender och nya krav. Vi redogör för de främsta:

Stramare regelverk: Kostnaderna för att bedriva läkemedelstillverkning ökar i takt med att nya krav ställs på tillverkning i samband med att gällande regelverk uppdateras, exempelvis fortsätter vi vår anpassning av vår sterila verksamhet i enlighet med Annex 1 i EU:s GMP. Vi möter kostnadsökningar med ökad effektivisering och anpassad prissättning.

Fortsatt konsolidering av marknaden: Vi ser en fortsatt tydlig konsolideringstrend i Life Science-branschen där flera mellanstora företag köps upp av större. Marknaden består nu i allt större utsträckning av stora aktörer och mindre, nischade företag. APL hör till den senare kategorin och är inte direkt påverkat av utvecklingen.

Ökad outsourcing: Allt fler av de globala läkemedels- och biotechföretagen outsourcar delar av sin verksamhet. Det har fått CDMO-marknaden att växa, en trend som väntas fortsätta. Ett ökat fokus på leveranssäkerhet efter pandemin samt den geopolitiskt turbulenta period vi nu befinner oss i bidrar också till fortsatt goda möjligheter att växa vår CDMO-affär inom vårt närområde.

Lågkonjunkturen: Efter ett antal år med högkonjunktur har de ökade geopolitiska spänningarna och den nuvarande lågkonjunkturen gjort det betydligt svårare för de mindre biotechbolagen att säkra kapital till fortsatt läkemedelsutveckling. Detta kan på sikt påverka vår CDMO-affär negativt.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Apotek Produktion & Laboratorier AB, organisationsnummer 556758-1805, upprättar härmed årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 1 januari–31 december 2023.

Allmänt om verksamheten

Apotek Produktion & Laboratorier AB (APL) är ett svenskt aktiebolag med säte i Stockholm. Svenska staten äger samtliga aktier i APL. Aktiekapitalet i APL uppgår till 10 000 000 kronor fördelat på 10 000 aktier, var och en med ett kvotvärde om 1 000 kronor. Äganderollen utövas av Finansdepartementet, se bolagsstyrningsrapporten på sidan 29-31. APL har ett viktigt samhällsuppdrag att utveckla, tillverka och tillhandahålla extemporeläkemedel och lagerberedningar till patienter med särskilda behov. I uppdraget ingår även beredskap att kunna upprätthålla verksamheten i kris, höjd beredskap och ytterst krig. APL är ett av Europas ledande företag inom utveckling, analys och tillverkning av extempore och lagerberedningar samt en etablerad kontraktstillverkare inom Life Science-industrin.

Bolaget ska enligt ägaranvisningar

- i nära samarbete med specialister och förskrivare (till exempel läkare, tandläkare och veterinärer), myndigheter och andra intressenter utveckla och tillhandahålla ett medicinskt ändamålsenligt och kvalitetssäkrat sortiment av extemporeläkemedel och lagerberedningar,
- erbjuda extemporeläkemedel och lagerberedningar på likvärdiga och icke-diskriminerande villkor till samtliga aktörer som ansvarar för läkemedelsförsörjning till öppen och slutenvården. Bolaget ansvarar därvid särskilt för att tillverka och leverera extemporeläkemedel och lagerberedningar på förfrågan från öppenvårdsapotek,

- säkerställa att information om extemporeläkemedel och lagerberedningar finns lättillgängligt, att beställningsrutiner är enkla och användarvänliga samt att leverans av extemporeläkemedel och lagerberedningar sker på ett effektivt sätt enligt överenskomna leveranstider,
- upprätthålla verksamheten inom ovan även under fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig samt vidta sådan planering och sådana åtgärder som detta kräver.

Väsentliga händelser under 2023

- Förvaltningen av APL övergick från Socialdepartementet till Finansdepartementet den 1 januari 2023.
- Under januari 2023 sades kontraktet för tillverkning av kontraktprodukten Zonnic Pouch upp av kund. Uppsägningstiden är två år men under 2023 har volymerna sjunkit vilket gjort att APL redan har börjat omställning mot lägre omsättning inom kontraktstillverkningen. APL arbetar aktivt för att hitta ersättningsvolymerna.
- De nya lokalerna för tillverkning av steril extempore i Göteborg invigdes den 27 april och de gamla hyreslokalerna i Backa lämnades i juni. Projektet levererades enligt budget och tidplan.
- Vid en extra bolagsstämma 29 maj fick APL ett utökat samhällsuppdrag att kunna upprätthålla verksamheten även under fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig samt vidta sådan planering och sådana åtgärder som detta kräver.

Nyckeltal	2023	2022	2021
Nettoomsättning, mkr	780	871	1 509
Rörelseresultat, mkr	47	8	20
Resultat efter skatt, mkr	37	4	17
Kassaflöde, mkr	47	3	1
Bruttovinstmarginal %	13	10	6
Soliditet %	44	43	39
Räntabilitet på eget kapital %	11	1	6

- Inom ramen för det utökade samhällsuppdraget har APL erhållit finansiering för investeringar och lageruppbyggnad om 53 miljoner kronor. Styrelsen har som ett första steg godkänt en investering om 15,2 miljoner kronor för projektering inför uppgradering av lokaler för steril extemporetillverkning i Kungens kurva. Investeringen kommer att modernisera och säkerställa att kvalitetskrav uppfylls samt säkra back-up för extemporetillverkning. Detta är av vikt både för samhällsuppdraget och beredskapsuppdraget.
- Under året har APL:s långsiktiga strategiplan uppdaterats och kompletterats med en ny väsentlighetsanalys och riskanalys. Målsättningen är att arbeta för ett långsiktigt hållbart värdeskapande och att säkerställa en effektiv leverans av samhällsuppdraget.
- I höständringsbudgeten för 2023 fick APL ett utökat anslag om 20 miljoner kronor för att täcka kostnaderna för att utföra samhällsuppdraget vilket skapar bättre förutsättningar för en stabilare finansiell situation. Detta innebär att APL under året erhöll en statlig ersättning för en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse enligt SFS 2020:1010 om totalt 60 miljoner kronor.

- APL startade under året ett investeringsprojekt inom digitalisering som kommer att möjliggöra elektroniska satsprotokoll samt byter ut flera äldre system till ett modernt MES (Manufacturing Execution System). Budget beräknas till 30 miljoner kronor och slutförande av projektet sker 2025.
- APL har ingått ett aktieöverlåtelseavtal för försäljning av Rundstenen AB, ägare av Spiralen 6 och 11 i Malmö. Fastigheterna är idag en outnyttjad byggnad samt ett parkeringsområde och försäljningen kommer således inte att påverka verksamheten. Avtalet är villkorat av att ny detaljplan för området antas och vinner laga kraft senast den 31 december 2028.
- Vid årsstämman den 21 april omvaldes Kjell Johansson, Malin Sandquist, Lotta Medelius-Bredhe, Göran Stiernstedt och Helena Jansson till styrelsen. Kjell Johansson valdes till ordförande och Lars Johansson samt Jenny Lahrin valdes in som nya styrelseledamöter. Under året avgick Jenny Lahrin och vid en extra bolagsstämma den 23 augusti valdes Michael Thorén in som ledamot. Susann Danielsson och Moa Lihammar är arbetstagarledamöter i styrelsen. Hanna Enwald och Aleksandr Sitnik är arbetstagaruppseanter.
- Revisionsutskottets arbete har letts av Malin Sandquist (ordförande för revisionsutskottet) tillsammans med Helena Jansson, Göran Stiernstedt, Lars Johansson och Michael Thorén.

Nettoomsättning

APL:s nettoomsättning har minskat till följd av utvecklingen av beredningstjänsterna och uppgick under 2023 till 780 (871) miljoner kronor. Exkluderas beredningstjänsterna ökade omsättningen med 29 miljoner kronor. I produktområde Samhällsuppdraget ingår försäljning av extemporeläkemedel och lagerberedningar. Total nettoomsättning inom Samhällsuppdraget uppgick till 516 (499) miljoner kronor.

Ökningen om tre procent förklaras av ökade försäljningsvolymerna inom individuell extempore men även av nya riktlinjer från TLV som innebär möjlighet att fakturera kostnader för indirekt material. I produktområde CDMO ingår försäljning för kontraktstillverkning till andra läkemedelsbolag, analys- och utvecklingstjänster samt utveckling och tillverkning av kliniskt provningsmaterial. Total nettoomsättning jämfört med föregående år ökade till 256 (245) miljoner kronor. Inom produktområdet uppgick omsättningen för kontraktstillverkning och relaterade tjänster till andra läkemedelsbolag till 201 miljoner kronor, samma nivå som 2022. Utveckling och tillverkning av kliniskt provningsmaterial har sjunkit med 11 miljoner kronor jämfört med 2022 då utvecklingen av ekonomin gör att det varit svårare för vissa bolag att hitta finansiering för utvecklingsprojekt. Analystjänsterna har ökat något i omsättning mot föregående år. Övriga intäkter uppgår till 66 (47) miljoner kronor och inkluderar den statliga ersättningen för en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse om 60 miljoner kronor, externa hyror, engångsintäkter kopplade till elstödet samt övriga tjänster.

Rörelseresultat

Rörelseresultatet för 2023 uppgick till 47 (8) miljoner kronor, vilket är en förbättring med 39 miljoner kronor främst relaterat till en ökad statlig ersättning för att täcka samhällsuppdraget men också tack vare en god försäljningstillväxt med en förbättrad bruttovinst samt fortsatt arbete med effektivisering. Trots stort fokus på ökad kostnadskontroll och produktivitet har vissa satsningar och investeringar i verksamheten varit nödvändiga för att möjliggöra leverans av den strategiska planen, uppfylla lagkrav samt för att genomföra fortsatta effektiviseringar. I resultatet ingår 60 miljoner kronor, som ovan nämnt, i statlig ersättning för utförande av tjänst av allmänt ekonomiskt intresse.

Finansnetto

Finansnetto uppgick till 47 (-4) miljoner kronor. Totala skulder till kreditinstitut uppgick till 259 (261) miljoner kronor och utgörs av två lån om totalt 159 (161) miljoner kronor i moderbolaget Apotek Produktion & Laboratorier AB samt ett lån om 100 (100) miljoner kronor i dotterbolaget APL Fastigheter AB. Två av banklånen, totalt 184 miljoner kronor, redovisas som kortfristiga skulder då de löper ut i mars 2024, 100 miljoner kronor, respektive december 2024, 84 miljoner kronor. Per balansdagen fanns inget formellt lånelöfte men det är bolagets avsikt att förlänga alternativt lägga om lånen och dialog har inletts med banken. Företagets bedömning är att lånen kommer att läggas om. Säkerhet för lånen utgörs av APL:s tre fastigheter belägna i Umeå, Stockholm och Malmö. APL Fastigheter AB har ställt ut säkerhet i form av pantbrev för lånen om 190 miljoner kronor i moderbolaget samt 100 miljoner kronor i APL Fastigheter AB. Checkkrediten med en limit om 150 miljoner kronor var per den 31 december 2023 icke nyttjad.

Resultat efter skatt

Resultat efter skatt uppgick till 37 (4) miljoner kronor.

Kassaflöde

Kassaflödet för helåret 2023 uppgick till 47 (3) miljoner kronor. Kassaflödet från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapitalet uppgick till 77 (55) miljoner kronor. Under året har totala kundfordringar minskat med 3 miljoner kronor. Totala rörelseskulder uppgår till 45 miljoner kronor och har ökat som ett resultat av anslaget för investeringar inom ramen för beredningsuppdraget. Varulagret har ökat med 4 miljoner kronor då leveranssituationen varit utmanande och vissa insatsmaterial har köpts in i större kvantitet. Därutöver har efterfrågan på vissa läkemedel med dyra råvaror ökat, vilket också gör att lagervärdet ökar. Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 122 (82) miljoner kronor netto. Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till -55 (-76) miljoner kronor. Kassaflödet från finansieringsverksamheten

uppgick till -19 (-3) miljoner kronor och består av amortering av lån hos SEB om 3 miljoner kronor samt återbetalning av checkräkningskredit som därmed uppgick till noll per den 31 december. Likvida medel ökade med 47 mkr och uppgick vid räkenskapsårets slut till 53 mkr.

Finansiell ställning, likviditet och räntabilitet

Det egna kapitalet uppgick till 343 (306) miljoner kronor och har stärkts genom årets resultat. Tack vare positivt resultat har soliditeten stärkts till 44 (43) procent och ligger inom det långsiktiga målet 40 – 50 procent. Räntabiliteten på eget kapital har ökat till 11 procent och möter ägarens räntabilitetsmål på >8 procent. De ekonomiska målen är långsiktiga och ska utvärderas över en konjunkturcykel motsvarande cirka fem till sju år. Förändringar i marknadsförutsättningarna eller i bolagets verksamhet kan ge anledning till en revidering av målen. Ordinarie utdelning ska långsiktigt motsvara minst 50 procent av årets resultat efter skatt. Utdelning görs under förutsättning att kapitalstrukturmål efter utdelning hamnar inom målintervallet samt med beaktande av genomförandet av koncernens strategi och investeringsbehov. Den strategiska planen som är beslutad av styrelsen syftar till att nå en hållbar affärsmodell och inkluderar ett fortsatt högt investeringsbehov under de kommande åren för att upprätthålla efterlevnad av lagar och regelverk. Då APL under 2023 erhållit en högre ersättning för samhällsuppdraget än tidigare år och förväntas erhålla en högre nivå under kommande år är APL:s finansiella situation stabilare än tidigare. För att kunna uppfylla kraven för det utökade samhällsuppdraget har APL tilldelats finansiering för att investera i redundans, back-up i produktion och för att bygga upp ett säkerhetslager av medicinskt viktiga produkter.

Tillstånds- och anmälningspliktig verksamhet

Tillstånd krävs från Läkemedelsverket för att tillverka läkemedel. APL har tillstånd att tillverka läkemedel på samtliga

fyra tillverkningsenheter samt tillstånd att bedriva extempore-apotek på tillverkningsenheterna i Stockholm och Göteborg. Tillverkningsenheterna i Stockholm, Malmö och Umeå är anmälningspliktiga för miljöfarlig verksamhet, det vill säga C-verksamheter. Tillverkningsenheterna i Malmö och Umeå har dessutom valt att ha kvar sina frivilliga tillstånd för miljöfarlig verksamhet från Länsstyrelsen att anlägga och driva så kallad B-verksamhet. Umeå har efter ny tillståndsprocess under 2022 fått ett nytt tillstånd för att bedriva B-verksamhet. Våra betydande miljöaspekter är energiförbrukning i form av el och fjärrvärme, indirekta koldioxidutsläpp från fjärrvärme, tjänsteresor, transporter, resor till och från arbetet, vattenförbrukning samt avfall. Risk för utsläpp till vatten eller mark samt överträdelse av bullernivåer finns endast vid oplanerade händelser, och bedöms inte som någon betydande miljöaspekt.

Om hållbarhetsrapporten

I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har APL valt att upprätta den av lag stadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport vars innehåll anges på sidan 58.

Ersättning till styrelsen

Arvodet till styrelseordföranden och övriga styrelseledamöter fastställs vid årsstämman. På årsstämman i april 2023 fastställdes arvodet för styrelseordförande till 293 500 kronor och till övriga ledamöter för 146 000 kronor. Ersättning till revisionsutskottets medlemmar fastställdes enligt följande: 30 400 kronor till revisionsutskottets ordförande och 24 200 kronor till övriga ledamöter.

Transaktioner med närstående parter

Då APL är helägt av svenska staten sker inköp och försäljning av produkter och tjänster till och från statliga myndigheter och bolag på affärsmässiga grunder.

Riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor

På årsstämman 2023 beslutades om riktlinjer som överensstämmer med statens "Riktlinjer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare i bolag med statligt ägande", beslutade 27 februari 2020. Styrelsen beslutar om anställning av och anställningsvillkor för vd. Övriga ledande befattningshavare anställs av vd. Den totala ersättningen ska vara rimlig, väl avvägd, konkurrenskraftig, takbestämd och ändamålsenlig samt bidra till en god etik och företagskultur. Ersättningen ska inte vara löneledande i förhållande till jämförbara företag utan präglas av måttfullhet. Detta ska vara vägledande också för den totala ersättningen till övriga anställda. För ytterligare information om statens ägarpolicy se regeringens hemsida. Styrelsen föreslår att riktlinjerna ska vara oförändrade under 2024. Löner och ersättningar till ledande befattningshavare framgår av not 7.

Förväntad framtida utveckling

APL kommer att fortsätta arbeta målmedvetet för att leverera sitt samhällsuppdrag så effektivt som möjligt. Bolaget får ersättning för samhällsuppdraget i form av en taxa från TLV samt sedan 2021 en årlig ersättning för en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse enligt SFS 2020:1010. Införandet av den årliga ersättningen har skapat en större finansiell stabilitet inom samhällsuppdraget. APL har ett fortsatt stort investeringsbehov och införandet av den statliga ersättningen skapar bättre förutsättningar för att kunna genomföra nödvändiga investeringar och säkerställa fortsatt efterlevnad av lagkrav och regler.

APL kommer också att under de kommande åren fokusera på beredskapsuppdraget vilket innebär en anpassning av organisationen, investeringar samt lageruppbyggnad och finansieras via regeringsbeslut S2024/00128.

Moderbolaget

Nettoomsättningen för moderbolaget uppgick under året till 777 (866) miljoner kronor. Rörelseresultatet uppgick till 36 (-7) miljoner kronor. Resultat efter skatt uppgick till 40 (15) miljoner kronor. Totalt kassaflöde under perioden uppgick till 47 (2) miljoner kronor och likvida medel uppgick per den 31 december 2023 till 49 (2) miljoner kronor. Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 90 (54) miljoner kronor och inkluderar finansiering för beredskapsuppdraget om 53 miljoner kronor. Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till -34 (-72) miljoner kronor. Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgick till -8 (21) miljoner kronor och består av amortering av lån på 3 miljoner kronor, erhållna koncernbidrag samt återbetalning av checkräkningskrediten som per den 31 december 2023 inte var nyttjad. För övrig information hänvisas till finansiella rapporter och noter avseende koncernen där moderbolaget utgör den största delen av koncernens verksamhet.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

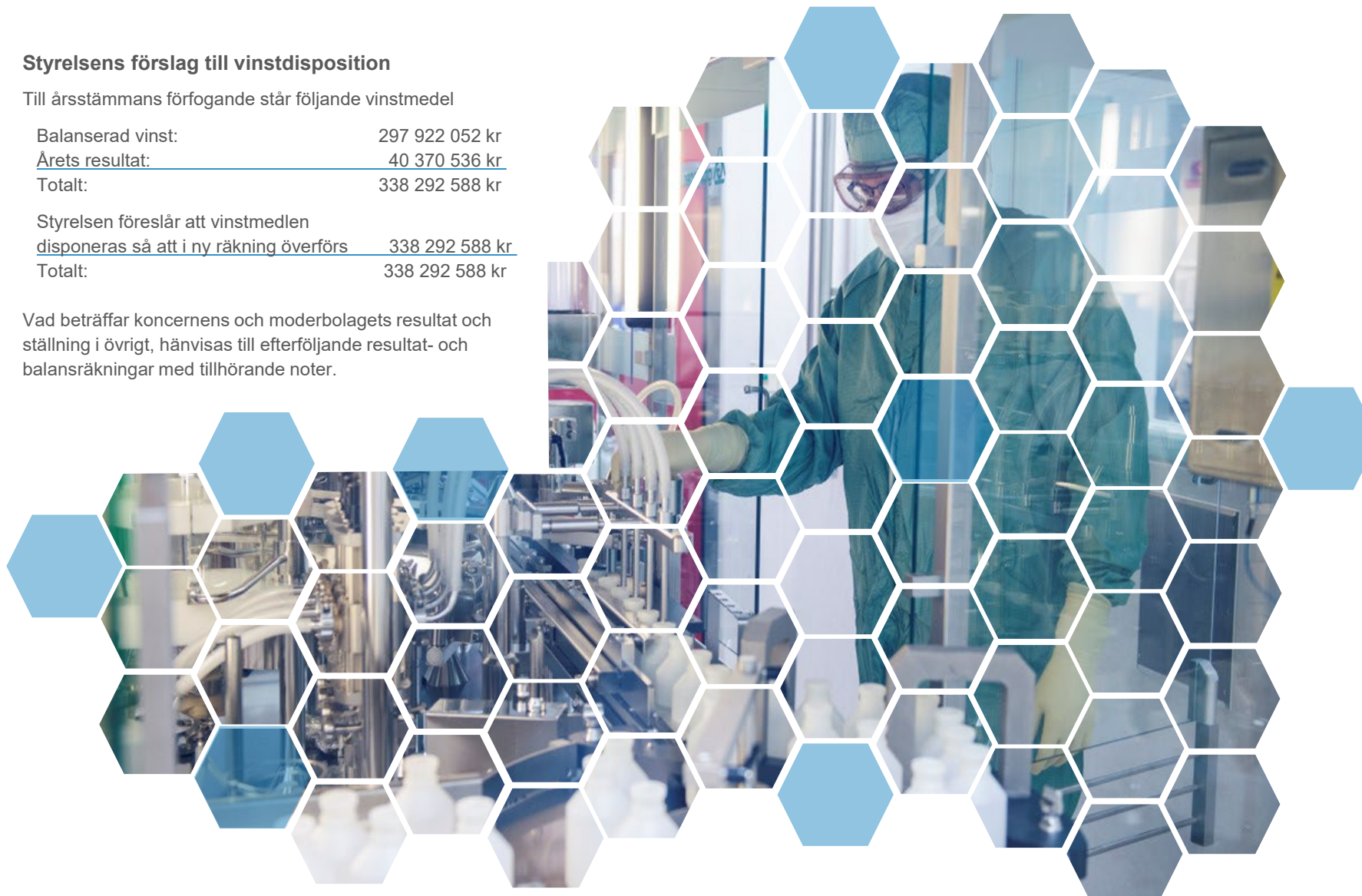
Att på ett effektivt sätt identifiera, bedöma och hantera risker är viktigt för APL:s långsiktiga affärsverksamhet. APL har en integrerad process för hantering av risker där identifiering av risker samt utvärdering och beslut om åtgärder hanteras av personer inom bolaget som har relevant operativt ansvar och erfarenhet. En riskbedömning har genomförts för att identifiera de mest väsentliga riskerna och resultaten har granskats och godkänts av företagsledningen. De väsentliga risker som APL hanterar kan delas in i huvudkategorierna affärs- och varumärkesrisker, operationella risker, finansiella risker samt strategiska risker. Dessa risker och hanteringen beskrivs på sidorna 24–28.

Styrelsens förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel

Balanserad vinst:	297 922 052 kr
<u>Årets resultat:</u>	<u>40 370 536 kr</u>
Totalt:	338 292 588 kr
Styrelsen föreslår att vinstmedlen	
<u>disponeras så att i ny räkning överförs</u>	<u>338 292 588 kr</u>
Totalt:	338 292 588 kr

Vad beträffar koncernens och moderbolagets resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

All verksamhet är förenad med risktagande och hantering av dessa risker är en naturlig del av en affärsverksamhet. Genom god kunskap om verksamheten och medförande risker kan åtgärder planeras och vidtas för att minimera negativa konsekvenser för både APL och dess kunder samtidigt som uppmärksammade möjligheter kan optimeras.

APL:s modell för riskanalys vidareutvecklades under 2023 i syfte att bättre återspegla verksamhetens risker samt identifiera mitigerande åtgärder för olika risktyper. Riskanalysen inkluderar bedömning av konsekvens och sannolikhet för olika risker och grupperar riskerna i fyra kategorier:

- A. Affärs- och varumärkesrisker
- B. Operationella risker
- C. Finansiella risker
- D. Strategiska risker

APL:s verksamhet är komplex och en rad risker som kan påverka bolagets resultat och leveransförmåga föreligger hela tiden. I riskanalysen har drygt 20 konkreta risker identifierats, dessa redovisas på efterföljande sidor.

När riskerna bedöms efter sannolikhet och konsekvens resulterar detta i fyra väsentliga risker för bolaget (markerade i rött ovan):

Risk 11. Brist på insatsmaterial: Förekommer redan idag och leder från tid till annan till produktionsstopp. Risken mitigeras genom utveckling av prognos- och planeringsarbete samt aktivt arbete inom inköp. Brist på insatsmaterial påverkar sannolikt endast delar av APL:s verksamhet. Konsekvenserna av denna risk bedöms som måttliga, sannolikheten som hög.

Risk 20. Driftavbrott i produktion: Förekommer redan idag och leder från tid till annan till produktionsstopp. Risken mitigeras genom förbättrat underhåll samt investeringar för utbyte av utsliten utrustning. Maskinhaverier påverkar sannolikt endast delar av APL:s verksamhet. Konsekvenserna av denna risk bedöms som måttliga, sannolikheten som hög.

Risk 14. Cyberattacker: Försök att ta sig in i APL:s IT-miljö förekommer regelbundet. Hittills har etablerade säkerhetssystem förhindrat intrång. Risken hanteras genom kontinuerligt IT-säkerhetsarbete. Konsekvenserna av denna risk bedöms som potentiellt stora, sannolikheten som medel.

Risk 21. Likviditets- och finansieringsrisker: Otillräcklig finansiering äventyrar möjligheten att bedriva verksamheten i enlighet med ägaranvisningar. Risken mitigeras genom dialog med ägaren avseende ersättning för samhällsupdraget, arbete med TLV angående extemporetaxan, prissättning och affärsutveckling för CDMO samt arbete med effektiviseringar i interna processer. Konsekvensen av denna risk bedöms som stor, sannolikheten som medel.

Utöver fyra ovanstående väsentliga risker, har även risken för bristande efterlevnad av regelverk samt risken för brand eller vattenskada bedömts kunna ha potentiella stora konsekvenser. Sannolikheten för att dessa risker ska inträffa bedöms dock som låg, varför dessa inte inkluderas bland APL:s väsentliga risker.

Riskanalysen uppdateras årligen och ingår även i styrelsens arbetsordning.

Strategiska risker

Område	Risk	Risknummer	Beskrivning av risk	Hantering	Riskenivå
Marknadsrisk	Ändringar i efterfrågan extempore	1	Ändringar i efterfrågan extempore kan uppkomma beroende på utveckling av nya godkända läkemedel, behandlingsmetoder och ändringar i praxis. Detta kan resultera i såväl över- som underkapacitet samt ekonomisk påverkan.	Vi för regelbunden dialog med vårdgivare, läkemedelskommittéer och andra intressenter för att kunna förutspå eventuella ändringar.	2
Regelverk	Skärpta krav som leder till ökande kostnader	2	APL:s verksamhet förutsätter särskilda tillstånd och är föremål för löpande granskning av olika tillsynsmyndigheter. Regelverken har skärpts generellt, vilket leder till en anpassning av verksamheten och kan bidra till ökade kostnader.	Vi bevakar och anpassar verksamheten kontinuerligt till de förändringar som sker i lagar och regelverk. Vi analyserar, utbildar och tar fram styrdokument. Vi för även dialog med tillsynsmyndigheter för att fortlöpande informera om verksamheten och säkerställa att koncernen efterlever gällande lagar och regler.	4
Personal	Kompetensförsörjning	3	Svårigheter att rekrytera erforderlig kompetens samt långa ledtider kan leda till fördröjningar i leverans.	Vi har ett aktivt internt personalarbete och arbetar även med extern profilering av bolaget genom bl.a. sociala nätverk och medverkande i mässor.	4
Klimat	Extremväder	4	Klimatförändringar kan leda till ökade svårigheter att upprätthålla rätt förutsättningar i produktion och laboratorier tex genom för hög luftfuktighet i tillverkningslokalerna.	Vi planerar underhåll och investeringar för att mitigera klimatrelaterade risker.	2
Miljö	Olyckor/Regelverk	5	Miljöolyckor kan begränsa möjligheterna att driva verksamheten som normalt. Ändringar i regelverk kan kräva verksamhetsförändringar.	Kontinuerlig bevakning av omvärlden och regelverk.	2
Socialt ansvarstagande	Arbetsmiljö- och säkerhetsrisker	6	Interna risker är kopplade till personal inom arbetsmiljö- och säkerhetsrisker samt fysiska hälsorisker. Externt är risken att våra leverantörer inte motsvarar kraven i Supplier Code of Conduct.	Vi bevakar och agerar på interna risker inom ramen för hållbarhets-, säkerhets- och personalarbetet. För att bli en godkänd leverantör hos APL ska denne antingen godkänna och signera vår Supplier Code of Conduct eller kunna uppvisa en egen motsvarighet. Andelen godkända leverantörer är cirka 96%.	1

Affärs- och varumärkesrisker

Område	Risk	Risknummer	Beskrivning av risk	Hantering	Riskenivå
CDMO	Förlorade affärer	7	Förlorade affärer leder till minskade intäkter från CDMO, vid större förändringar kan omstrukturering behöva ske.	Aktiv affärsutveckling för att vårda befintliga affärer samt vinna nya.	4
	Minskad efterfrågan	8	APL bedriver verksamhet som CDMO (Contract Development & Manufacturing Organisation) och erbjuder utvecklings- och tillverknings tjänster till företag inom Life Science. Kontraktsmarknaden är en internationell starkt konkurrensutsatt marknad som är starkt beroende av hur den finansiella marknaden utvecklas, vilket kan påverka kunders möjligheter att finansiera nya projekt. Kraftiga förändringar i efterfrågan kan leda till överkapacitet samt få ekonomisk påverkan.	Vi utvärderar nya affärsmöjligheter och utvecklar kontinuerligt befintliga affärer för att säkerställa lönsamhet och minimera risker.	4
Varumärke	Produkt som ej lever upp till krav	9	En produkt eller tjänst som tillhandahålls av APL och inte uppfyller krav avseende kvalitet, miljö eller etik kan ha en negativ påverkan på APL:s varumärke, försäljning och resultat.	APL:s värdegrund och kvalitetssystem är integrerade i verksamheten. Tillsammans med instruktioner och riktlinjer ger dessa stöd för hur vi ska agera såväl internt som i relationen med media, kunder och leverantörer. Vi omber alla våra leverantörer att signera vår Supplier Code of Conduct (uppförandekod).	2

Operationella risker

Område	Risk	Risknummer	Beskrivning av risk	Hantering	Riskenivå
Regelverk	Brister i efterlevnad som äventyrar tillstånd	10	Brister i efterlevnad av regelverk kan utgöra risk i relation till ansvariga tillsynsmyndigheter och kan ytterst leda till verksamhetsinskränkningar.	Vi arbetar aktivt med APL:s kvalitetssystem och miljöledning.	3
Supply Chain	Brist på insatsmaterial	11	APL:s samhällsuppdrag och breda sortiment är beroende av en effektiv varuförsörjning och stora störningar eller avbrott inom supply chain riskerar att få en negativ påverkan på leveransen. Många leverantörer upplevde problem relaterade till covid och leveransläget av insatsmaterial är fortsatt mycket tufft och riskerar att påverka leveranser det kommande året. Situationerna i Ukraina och Gaza är något som också riskerar att påverka negativt.	Risken mitigeras genom utveckling av prognos- och planeringsarbete samt aktivt arbete inom inköp och dialog med leverantörer för att proaktivt säkerställa leveranser samt anpassning av säkerhetsnivåer. Brist på insatsmaterial påverkar sannolikt endast delar av APL:s verksamhet.	6
	Distributionsavbrott	12	Driftavbrott hos transportföretag leder till att distribution avstannar.	Alternativa distributionsföretag finns.	2
IT	Driftavbrott	13	APL:s verksamhet är i hög grad beroende av en väl fungerande IT-infrastruktur. Att inte säkerställa en modern och anpassad IT-lösning kan få väsentlig påverkan. Störningar som innebär långa avbrott kan få konsekvenser på vår leveransförmåga och på sikt påverka förtroendet för APL och vårt resultat negativt.	Det sker en kontinuerlig översyn och uppgradering av IT-infrastrukturen för att säkerställa en stabil och ändamålsenlig IT-miljö som skapar värde för kunder och verksamhet. Utveckling av IT-miljön sker i nära samarbete med verksamheten och med stöd av utvalda partners. Förberedelser för att hantera driftavbrott finns inom IT.	4
	Cyberattacker	14	I spåren av pandemin finns en ökad och riktad riskbild avseende cyberhot mot företag i hälso- och Life science-sektorn.	Kontinuerlig bevakning av omvärlden och regelverk.	6
	Informationsläckage	15	Konfidentiell information sprids utanför APL.	Vi utbildar alla medarbetare i uppförandekoden och genomför löpande utveckling inom IT-säkerhetsarbetet.	4
Fastigheter	Bristande underhåll som leder till driftstörning	16	För att säkerställa tillgång till ändamålsenliga och attraktiva berednings- och tillverkningslokaler bedriver APL fastighetsförvaltning och fastighetsutveckling. Brister i denna utveckling eller otillräckligt underhållsarbete kan riskera att leda till bristande följsamhet mot regelverk och medföra skador på personer eller byggnader, ökade kostnader, negativ påverkan på varuförsörjningen samt påverka värdet på fastigheter och utrustning.	Genom dialog med berörda intressenter, löpande besiktningar och investeringar säkerställer vi underhåll och fortsatt utveckling av befintliga fastigheter. Inför beslut om ny- och ombyggnationer genomförs riskanalyser.	2
	Brand, vattenskada etc	17	Större brand eller vattenskada som leder till driftavbrott.	Vi mitigerar risken genom underhålls- och investeringsplaner, brandskyddsarbete samt miljöledningsarbete.	3
SHM	Olyckor	18	APL:s verksamhet förutsätter en säker hantering vid tillverkning och distribution av våra produkter och tjänster. Brister i denna hantering kan leda till incidenter och olyckor med skada både för medarbetare och miljö.	Vi arbetar kontinuerligt inom vår verksamhet med riskbedömningar och förebyggande åtgärder. För samtliga arbetsmoment sätter vi alltid säkerheten först för att minimera riskerna för medarbetare, patient och miljö.	4
EI	Avbrott i energiförsörjning	19	Ett längre elavbrott skulle störa APL:s produktion. Leverans och/eller kvalitet till kund kan påverkas.	Installation av reservkraft vid kritiska anläggningar som saknar det idag.	2
Produktionsrisker	Driftavbrott	20	Driftavbrott i produktion i fråga om utrustning, ventilation och produktionsmedia riskerar att omöjliggöra produktion inom drabbade avsnitt.	Risken mitigeras genom förbättrat underhåll samt investeringar för utbyte av utsliten utrustning. Maskinhaverier påverkar sannolikt endast delar av APL:s verksamhet. Möjlighet till back-up identifieras när så är möjligt.	6

Finansiella risker

Område	Risk, risknummer	Beskrivning av risk	Hantering	Riskenivå
Likviditet	Otillräcklig finansiering 21	Brist på finansiering leder till svårigheter att bedriva verksamheten. Risk att APL inte kan finansiera fortsatt drift av verksamheten på grund av ett underfinansierat samhällsuppdrag i kombination med stora investeringsbehov.	Vi för en löpande dialog med ägare avseende ersättning för samhällsuppdraget, med TLV angående extemporetaxan samt arbetar med lönsamhet inom CDMO och effektiviseringar i interna processer. APL:s resultat har de tre senaste åren varit positivt och kassaflödet har förbättrats, men investeringsbehoven är fortsatt stora och framdriften i investeringsverksamheten är beroende av finansiering. Mot bakgrund av detta investeringsbehov finns det fortfarande en osäkerhet i finansieringen för APL.	6
Bedrägeri	Brott mot uppförandekod 22	Om APL:s medarbetare inte följer APL:s etiska riktlinjer, policyer och andra arbetsrättsliga skyldigheter kan det leda till oaktsamhet och risk för bedrägeri.	Vi arbetar med förebyggande åtgärder för att säkerställa att alla medarbetare känner till våra etiska riktlinjer. Vi har en visseblåsarfunktion och följer upp detta område regelbundet.	2
Försäkring	Otillräckligt försäkringsskydd 23	Risk att APL inte har ett ändamålsenligt försäkringsskydd för koncernens egendoms-, avbrotts- och ansvarsrisker.	Vi samarbetar med försäkringsrådgivare och expertkompetens inom området. Försäkringarna tecknas med avvägd risk i förhållande till premiekostnad. Fortlöpande riskbedömningar och besiktningar genomförs och utgör underlag för det skadeförebyggande arbetet.	2

Bolagsstyrningsrapport

APL är ett svenskt aktiebolag med säte i Stockholm. Svenska staten äger samtliga aktier i APL och äganderollen utövas av Finansdepartementet sedan årsskiftet 2022/2023.

Bolagsstyrning

Till grund för bolagsstyrningen ligger tillämplig svensk rätt, statens ägarpolicy, bolagsordning samt de ägaranvisningar som ägaren beslutar om. Ägarpolicyen omfattar även riktlinjer för extern ekonomisk rapportering och anställningsvillkor för ledande befattningshavare. Av ägarpolicyen framgår även ägarens krav i ett antal policyfrågor, där bolag med statligt ägande åläggs att agera föredömligt bland annat inom jämlikhet, miljö och arbetsmiljö. Svensk kod för bolagsstyrning (Koden) utgör också en del av ägarpolicyen. Avvikelse från ägarpolicyen samt Koden redovisas nedan.

Avvikelse från statens ägarpolicy samt Koden

APL följer statens ägarpolicy och riktlinjer och tillämpar Koden för bolagsstyrning med följande undantag:

Statens riktlinjer: Årsredovisning och delårsrapporter ska upprättas i enlighet med internationella redovisningsstandarder (IFRS). Avvikelse: Årsredovisningar och delårsrapporter följer svensk redovisningslagstiftning (K3) men är inte upprättade i enlighet med IFRS. Förklaring: Styrelsen har beslutat att APL, baserat på bolagets storlek, ej ska tillämpa IFRS regelverk.

Statens riktlinjer: Bolagen ska avlämna delårsrapporter kvartalsvis. Avvikelse: APL offentliggör endast halvårsrapporter. Förklaring: Beslut av styrelsen att halvårsrapportering är tillräckligt baserat på bolagets storlek.

Koden: Styrelsen ska inrätta ett ersättningsutskott. Avvikelse: Styrelsen har beslutat att inte inrätta något ersättningsutskott. Förklaring: Ersättningsutskottets uppgifter fullgörs av styrelsen.

Koden: Bolaget ska ha en valberedning. Avvikelse: Ingen valberedning finns. Förklaring: Ingen valberedning finns då nominering av styrelseledamöter sker enligt en nomineringsprocess i enlighet med ägarpolicyen.

Koden: Styrelseledamot ska vara oberoende i förhållande till bolagets större ägare. Avvikelse: Ingen redovisning av ledamöternas oberoende sker. Förklaring: Syftet med regeln är i huvudsak att skydda minoritetsaktieägare. Skydd för minoritetsägare är dock inte aktuellt i styrningen av APL. APL har endast en ägare och redovisning av styrelseledamöternas oberoende är därför inte relevant.

Koden: Styrelsen ska se till att bolagets halvårs- eller niomånadersrapport översiktligt granskas av bolagets revisor. Avvikelse: Halvårsrapport granskas inte av bolagets revisor. Bolaget publicerar ingen niomånadersrapport. Förklaring: Styrelsen har beslutat att halvårsgranskning inte behövs baserat på bolagets storlek samt att merkostnaden för bolaget för en utökad revisorsgranskning av halvårs- eller niomånadersrapporten inte kan motiveras.

Årsstämma

Årsstämman är aktiebolagets högsta beslutande organ genom vilken ägaren utövar sitt inflytande över bolaget. Förutom ägaren har riksdagens ledamöter rätt att delta vid stämman och allmänheten ska ges möjlighet att närvara. Årsstämman utser

styrelse och styrelsens ordförande, beslutar om arvode till styrelse och revisorer, fastställer resultat och balansräkning, vinstdisposition samt övriga ärenden som ankommer på årsstämman enligt aktiebolagslagen, bolagsordningen och statens ägarpolicy. APL:s årsstämma 2023 hölls den 21 april.

Nomineringsprocessen

Kodens regler om tillsättning av valberedning samt om beredning av beslut om nominering av styrelseledamöter och revisorer ersätts i statligt ägda bolag av enhetliga och gemensamma principer för en strukturerad styrelsenomineringsprocess. Syftet är att säkerställa en effektiv kompetensförsörjning till bolagens styrelser. Regeringens mål är att styrelserna ska ha hög kompetens som är väl anpassad till respektive bolags verksamhet, situation och framtida utmaningar. Ledamöterna förväntas ha hög integritet och motsvara de krav på gott omdöme som förväntas av företrädare för staten. Urvalet av ledamöter görs utifrån en bred rekryteringsbas med beaktande av statens ägarpolicy som inkluderar mångfaldspolicy. När processen avslutats ska nomineringar offentliggöras enligt Koden. Genom ett enhetligt och strukturerat arbetssätt tillförsäkras kvalitet i hela nomineringsarbetet. APL:s bolagsordning, stämmoprotokoll och ägaranvisningar finns tillgängliga på bolagets hemsida www.apl.se. Årsstämman 2024 hålls den 25 april i Stockholm.

Styrelsens uppgifter

Styrelsen svarar för bolagets organisation och förvaltning av bolagets angelägenheter och definierar samt övervakar löpande tillsammans med vd bolagets vision, uppdrag, långsiktiga mål och värderingar. Styrelsen ska tillse att bolaget har en god intern kontroll, fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och fortlöpande kontrollera att vd fullgör sitt ansvar för den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar samt bolagets strategiska affärsplan, policyfrågor med mera. Styrelsen fastställer årligen en arbetsordning för sitt eget arbete. Styrelsen fastställer en skriftlig instruktion som reglerar ansvarsfördelning mellan styrelse och vd samt vilken information som ska rapporteras till styrelsen. APL:s verksamhet var under 2023 organiserad i två produktområden: Samhällsuppdraget och CDMO. Varje produktområde stöds av en leveransorganisation fördelad på Tillverkning, QC, Supply Chain, Affärsutveckling och Hållbart företag. Dessutom finns ett antal stödfunktioner: HR & Kommunikation, Finans, IT & Digitalisering samt QA & Compliance. Respektive enhet har det operativa ansvaret för sin verksamhet. Det finns policyer och instruktioner för att säkerställa att frågor av väsentlig betydelse underställs vd och/eller styrelsen.

Styrelsens sammansättning

Styrelsen består av sju ledamöter. Arbetstagarorganisationerna har utsett två ledamöter och två suppleanter. Vid ordinarie årsstämma den 21 april 2023 omvaldes styrelseledamöterna: Kjell Johansson, Lotta Medelius-Bredhe, Göran Stiernstedt, Malin Sandquist och Helena Jansson. Lars Johansson och Jenny Lahrin valdes som nya styrelseledamöter och Kjell Johansson valdes till styrelseordförande. Vid en extra bolagsstämma den 23 augusti 2023 avgick Jenny Lahrin och ersattes av Michael Thorén. Susann Danielsson och Moa Lihammar är arbetstagarledamöter i styrelsen. Hanna Enwald och Aleksandr Sitnik är arbetstagaruppleanter.

Styrelsens ledamöter presenteras närmare på sidan 33-34. Arvoden till styrelsens ledamöter anges i förvaltningsberättelsen och framgår av not 7.

Styrelseledamöternas ställning

De ledamöter som valts av ägaren anses vara oberoende i förhållande till bolaget och dess ledning. Ingen av de av årsstämman valda ledamöterna, eller någon av deras närstående, innehar några finansiella instrument i bolaget. I statens ägarpolicy klargörs att nomineringar till styrelsen offentliggörs enligt Kodens riktlinjer med undantag för redovisning av oberoende förhållande till större ägare, av skälet att något minoritetsintresse inte behöver skyddas i statligt helägda bolag.

Styrelsens ordförande

Ordföranden ska säkerställa att styrelsens arbete bedrivs effektivt och i enlighet med ägarens anvisningar, vilket bland annat omfattar ansvaret att leda styrelsearbetet, ansvara för kontakten med ägaren i ägarfrågor och förmedla ägarens synpunkter. I ansvaret ingår också att efter samråd med vd fastställa förslag till dagordning och se till att styrelsen får tillfredsställande informations- och beslutsunderlag. I rollen som styrelseordförande åligger också ett samordningsansvar. Det innebär att när bolaget står inför särskilt viktiga avgöranden ska styrelsen genom styrelseordföranden skriftligen samordna sin syn med företrädare för ägaren. Det är styrelsen som ska ta initiativ till och bedöma i vilka fall samordning ska ske genom styrelseordföranden inför ett visst styrelsebeslut. Ordföranden svarar också för att styrelsen genomför utvärdering av det egna arbetet.

Styrelsens arbete 2023

Styrelsen höll sammanlagt nio möten under 2023, varav två konstituerande där ett var per capsulam möte. Det hölls sex ordinarie möten samt ett ordinarie per capsulam möte för beslut om delårsrapport.

Datum	Huvudämne
2023-02-14	Bokslutskommuniké
2023-03-21	Årsredovisning
2023-04-21	Årsstämma, konstituerande
2023-06-15	Strategi
2023-08-11	Delårsrapport, per capsulam
2023-08-23	Konstituerande, per capsulam
2023-09-06	Affärsinformation
2023-09-22	Affärsbeslut
2023-12-19	Budget, Strategi

Styrelseledamöter har deltagit på styrelsemöten under 2023 enligt följande: Kjell Johansson 9/9 möten, Lotta Medelius-Bredhe 8/9 möten, Göran Stiernstedt 9/9 möten, Malin Sandquist 9/9 möten samt Helena Jansson 8/9 möten. Lars Johansson tillträdde som styrelseledamot vid årsstämman och har deltagit på sex styrelsemöten. Jenny Lahrin avgick den 23 augusti och deltog på fem styrelsemöten, varav två som adjungerad styrelseledamot. Michael Thorén tillträdde den 23 augusti och har deltagit på sex styrelsemöten, varav två som adjungerad styrelseledamot.

Utvärdering av styrelsens och verkställande direktörens arbete

Regelbunden och systematisk utvärdering utgör grunden för bedömning av styrelsens och vd:s prestationer och för en fortlöpande utveckling av deras arbete. Styrelsen ska årligen, genom en systematisk och strukturerad process, utvärdera styrelsearbetet med syfte att utveckla styrelsens arbetsformer

och effektivitet. Styrelsen ska fortlöpande utvärdera vd:s arbete. Minst en gång per år ska styrelsen särskilt behandla denna fråga, varvid ingen från företagsledningen ska närvara.

Revisionsutskott

Revisionsutskottet har haft fem möten under året. Revisionsutskottets arbete leddes av Malin Sandquist. Andra styrelseledamöter som ingår i revisionsutskottet är Göran Stiernstedt, Helena Jansson, Lars Johansson och Michael Thorén.

Ersättnings- och revisionsutskott

Styrelsen har beslutat att inte inrätta ersättningsutskott då uppgifterna bedöms kunna fullgöras av styrelsen.

Revisorer

Ansvaret för val av revisorer för bolag med statligt ägande ligger hos ägaren. Revisorer utses på årsstämman med uppgift att granska bolagets finansiella rapportering samt styrelsens och vd:s förvaltning av bolaget. Revisionsbolaget KPMG AB är valt till och med årsstämman 2024. Huvudansvarig revisor har för granskningen av 2023 varit Tomas Mathiesen. Revisorerernas oberoende ställning säkerställs av lagstiftning och interna och externa yrkesetiska regler.

Verkställande direktör och företagsledning

Styrelsen utser verkställande direktör i bolaget som ansvarar för den löpande förvaltningen inom de ramar som styrelsen fastslagit. Vd utser övriga medlemmar i företagsledningen. Vd ansvarar för att hålla ordförande kontinuerligt informerad om väsentliga händelser och organiserar bolaget så att ändamålsenlig styrning och kontroll av verksamheten uppnås. Ansvarsområden och rapporteringsinstruktion regleras närmare i den av styrelsen beslutade vd-instruktionen..

Företagsledningen leds av vd och sammanträder månatligen för att driva och följa upp verksamheten. Uppföljning av verksamheten sker bland annat genom veckovisa operativa möten, kvartalsvisa uppföljningsmöten med respektive enhet, uppföljning av finansiella rapporter och styrkort samt vid strategiska genomgångar. Företagsledningen bestod vid utgången av 2023 av nio medlemmar, varav fem kvinnor och fyra män. Företagsledningen presenteras närmare på sidan 35.

Antagna ersättningsprinciper och anställningsvillkor för verkställande direktör och övriga ledande befattningshavare

Bolag med statligt ägande ska årligen upprätta en ersättningsrapport som redovisar ersättningar till de ledande befattningshavare på motsvarande sätt som publika aktiebolag. Reglerna för detta finns huvudsakligen i aktiebolagslagen, årsredovisningslagen (1995:1554) och Koden. Därutöver ska ersättningen för varje enskild ledande befattningshavare i bolag med statligt ägande särredovisas i ersättningsrapporten. Ersättningsrapporten ska därtill inkludera en redogörelse för hur regeringens principer för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare i bolag med statligt ägande har tillämpats för anställda i bolaget och bolagets dotterbolag. Ersättningsrapporten ska godkännas på årsstämman 2024. Styrelsen beslutar om anställning av och anställningsvillkor för vd. Företagsledning anställs av vd efter samråd med styrelsens ordförande. Lön och ersättningar till APL:s ledande befattningshavare framgår av not 7.

Verksamhetsstyrning

Utifrån de förutsättningar som lämnas av ägaren på årsstämman samt ägaranvisningar utarbetar företagsledningen årligen en strategisk plan och budget som fastställs av styrelsen.

Rapport om intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen

Styrelsens ansvar är att tillse att APL:s organisation är utformad så att bokföring, medelförvaltning och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Det innebär att APL ska ha en process som strävar efter att uppnå en tillförlitlig finansiell rapportering, ändamålsenlig och effektiv verksamhet och efterlevnad av tillämpliga lagar och förordningar.

Kontrollmiljö

De värderingar som styr bolaget finns i ett antal policyer som beskriver APL:s förhållningssätt. Utöver policyer finns även riktlinjer och instruktioner som ger närmare vägledning till bolagets medarbetare. Dessa publiceras på bolagets intranät och dokumenthanteringssystem som bolagets medarbetare har tillgång till. I gällande arbetsprocesser finns inbyggt digitala och manuella kontroller i syfte att förebygga, upptäcka och korrigera fel. Dessa kontroller finns beskrivna i ett ledningssystem. APL har en centraliserad ekonomi- och personalfunktion vilket innebär att många kontrollaktiviteter utförs på central nivå. Exempel på sådana kontroller är kontoavstämningar, värdering av resultat och balansposter, finansiell uppföljning samt granskning och kontroll av kostnader. Varje månad analyseras det ekonomiska resultatet samt operativa nyckeltal. Uppföljningen görs på ett standardiserat och strukturerat sätt. Företagsledningen har månatliga uppföljningar av resultat i styrkortet samt utfall mot planerad budget och prognos. Löpande sker en utvärdering av det integrerade ledningssystemet för kvalitet, miljö och hållbar utveckling samt att ekonomi, IT, brandskydd och säkerhet fungerar på ett tillfredsställande sätt.

Intern kontroll

Intern kontroll har integrerats inom ramen för den månatliga uppföljningen kompletterat med särskilda kontroller inom utvalda områden. Viktiga delar i APL:s kontrollstruktur är kontroller avseende godkännande av affärstransaktioner (attestinstruktioner) samt lathundar och bokslutsinstruktioner. Därutöver finns kontroller avseende bokslutsprocessen och processerna för delårsbokslut och årsredovisning som tar hand om mer unikt förekommande risker för fel i den finansiella rapporteringen. Sammantaget syftar detta bland annat till att begränsa risken för väsentliga fel i den finansiella rapporteringen. I syfte att upprätthålla en hög informationssäkerhet finns regler och riktlinjer upprättade avseende tillgänglighet, riktighet, sekretess och spårbarhet i affärssystemet. APL har inte någon internrevisionsfunktion. Styrelsen bedömer att befintliga strukturer för uppföljning och utvärdering ger ett tillfredsställande underlag.

Information och kommunikation

APL har informations- och kommunikationsvägar som syftar till att främja fullständighet och riktighet i den finansiella rapporteringen. Förändringar kommuniceras till berörda enheter via e-post, intranät samt via möten. Ytterligare information om bolagsstyrning finns på APL:s hemsida, www.apl.se. Under fliken Om APL finns en särskild sida för bolagsstyrning vilken bland annat innehåller APL:s bolagsordning och ägaranvisningar, information om ersättningar samt utvärdering av riktlinjerna för ersättning till APL:s ledande befattningshavare som avhandlas på årsstämman och uppgifter om styrelseledamöter och företagsledning.

Styrelse

Kjell Johansson
Ordförande

Konsult

Född 1956. Civilekonom och civilingenjör i kemi. Ansvarat för global läkemedelstillverkning inom Astra/Astrazeneca under drygt 20 år, därefter chef för Recipharms Europaverksamhet avseende kontraktstillverkning av läkemedel fram till 2021. I styrelsen sedan 2020.

Övriga uppdrag: vd och styrelseordförande i Castanie AB

Lotta Medelius Bredhe
Ledamot

Generaldirektör för Svenska kraftnät

Född 1963. Bergsingenjör vid KTH samt Poppius journalistutbildning. Tidigare på Vattenfall samt många år i regeringskansliet på Närings- och Miljödepartementen samt på Finansdepartementet. I styrelsen sedan 2020.

Övriga uppdrag: styrelseledamot Svenska kraftnät

Göran Stiernstedt
Ledamot

Infektionsläkare och docent

Född 1949. Tidigare sjukhusdirektör för Akademiska sjukhuset i Uppsala, biträdande landstingsdirektör i Stockholm och chef för vård och omsorg vid nuvarande Sveriges Kommuner och Regioner. I styrelsen sedan 2020.

Övriga uppdrag: Styrelseordförande Danderyds sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Södertälje sjukhus AB och Karolinska institutet. Styrelseledamot Tiohundra AB och Stiernstedt & Stiernstedt Konsult AB.

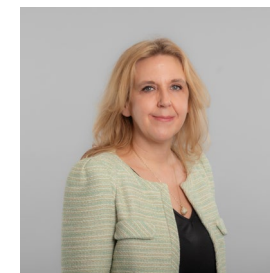

Malin Sandquist
Ledamot

Verksamhetschef Hållbarhet, Kommunikation, Juridik, Systembolaget AB

Född 1972. Jur. kand. vid Uppsala universitet samt intern- och externutbildningar på exekutiv nivå. Medlem av Systembolagets koncernledning med ansvar för Hållbarhet, Kommunikation och Juridik. Tidigare chefsjurist på Systembolaget och delägare på Advokatfirman Hammarskiöld & Co I styrelsen sedan 2020.

Övriga uppdrag: Styrelseordförande IQ-initiativet AB, styrelseledamot AB K14 Näckströmsgatan, styrelsesuppleant Brithon Management Consulting AB

Helena Jansson
Ledamot

VD på Palette Life Sciences AB

Född 1975. Marknadsekonom. Mer än 25 års erfarenhet från affärsledning, affärsutveckling och kommersialisering inom Life Science. Tidigare affärområdesansvarig på Medivir AB och BioPhausia AB. I styrelsen sedan 2022.

Övriga uppdrag: -

Styrelse

**Lars Johansson
Ledamot**

Styrelsearbetare och egen konsult- och investeringsverksamhet

Född 1959. Civilekonom från Handelshögskolan. Mer än 35 års erfarenhet från ledande roller. Tidigare Senior Investment Director & tillförordnad VD Ratos AB, CFO/COO TV4-Gruppen AB och CFO Swedavia AB. I styrelsen sedan 2023.

*Övriga uppdrag:
Styrelseordförande Blinto AB, styrelseledamot Visit Sweden AB och Sjöfartsverket*

**Michael Thorén
Ledamot**

Kansliråd Finansdepartementet

Född 1969. Civilekonom vid Karlstads universitet. Tidigare analytiker ABN/Amro Bank, projektansvarig Retriva Kredit. I styrelsen sedan 2023.

*Övriga uppdrag:
Styrelseledamot Green Cargo AB och SOS Alarm AB*

**Susann Danielsson
Arbetsgärsuppseant**

Läkemedelstekniker, Produktion Umeå

Född 1961. Anställd sedan 2005 och i styrelsen sedan 2012.

**Hanna Enwald
Arbetsgärsuppseant**

QP, Umeå

Född 1974. Anställd sedan 2001 och i styrelsen sedan 2019.

**Moa Lihammar
Arbetsgärsuppseant**

Analytisk kemist, Stockholm

Född 1987. Anställd sedan 2021 och i styrelsen sedan 2023.

**Aleksandr Sitnik
Arbetsgärsuppseant**

Analytisk kemist, Stockholm

Född 1988. Anställd sedan 2016 och i styrelsen sedan 2023.

Jenny Lahrin, Ledamot
Kansliråd Finansdepartementet
I styrelsen mellan april och augusti 2023

Företagsledning

Erik Haeffler
VD

Född 1967. Fil kand kommunikationsvetenskap. Tillträdde som vd 1 oktober 2021.

Inger Bergman
Kvalitet

Född 1963. PhD Mikrobiologi, Fil kand Kemi. Anställd sedan 2001 och i ledningen sedan augusti 2019.

Helene Fehrm
Tillverkning

Född 1965. Civilingenjör Kemi. Anställd och i ledningen sedan oktober 2023.

Patrik Glimvert
Supply Chain

Född 1985. Civilingenjör. Anställd sedan 2014 och i ledningen sedan augusti 2019.

Åsa Jacobsen
HR och Kommunikation

Född 1967. Fil kand Pedagogik PAO (Personal, arbete och organisation). Anställd och i ledningen sedan september 2022.

Tobias Larsson
IT & Digitalisering

Född 1981. Civilingenjör. Anställd sedan 2008 och i ledningen sedan augusti 2019.

Filip Ringborg
Affärsutveckling

Född 1975. Internationell Logistik- & Transport-ekonom. Anställd och i ledningen sedan april 2022.

Terese Schumann-Lindberg
Hållbart företag

Född 1973. Biomedicinsk analytiker. Anställd sedan 1997 och i ledningen sedan mars 2020.

Annica Öhling
CFO

Född 1979. Civilekonom. Anställd och i ledningen sedan mars 2022.

Resultaträkning – koncernen

Resultaträkning – koncernen

Belopp i tkr	Not	2023	2022
Nettoomsättning	3	780 024	870 589
Kostnad för sålda varor		-680 783	-783 915
Bruttoresultat		99 241	86 674
Försäljningskostnader		-23 775	-21 029
Administrationskostnader	5,7,8	-91 036	-102 583
Övriga rörelseintäkter	4	65 946	47 581
Övriga rörelsekostnader		-3 871	-2 726
Rörelseresultat	6	46 505	7 917
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter och liknande resultatposter	9	1 196	78
Räntekostnader och liknande resultatposter	10	-11 141	-4 076
Resultat före skatt		36 560	3 919
Skatt på årets resultat	11	–	-414
Årets resultat		36 560	3 505
Hänförligt till			
Moderbolagets aktieägare	18	36 560	3 505

Balansräkning – koncernen

Tillgångar

Belopp i tkr	Not	2023-12-31	2022-12-31
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande arbeten	12	12 749	12 312
		12 749	12 312
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark	13	232 971	250 212
Inventarier, verktyg och installationer	14	191 750	128 196
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	15	51 748	85 583
		476 469	463 991
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andra långfristiga värdepappersinnehav		1	1
Andra långfristiga fordringar		18	18
		19	19
Summa anläggningstillgångar		489 237	476 322
Omsättningstillgångar			
<i>Varulager mm</i>			
Råvaror och förmodenheter		69 984	65 583
Varor under tillverkning		3 177	7 543
Färdiga varor och handelsvaror		37 391	33 861
		110 552	106 987
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		95 382	98 283
Aktuell skattefordran		8 888	7 696
Övriga fordringar		2 123	3 720
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	17	17 779	17 745
		124 172	127 444
<i>Kassa och bank</i>			
Kassa och bank		52 962	5 311
		52 962	5 311
Summa omsättningstillgångar		287 686	239 742
SUMMA TILLGÅNGAR		776 923	716 064

Eget kapital och skulder

Belopp i tkr	Not	2023-12-31	2022-12-31
Eget kapital			
Aktiekapital		10 000	10 000
Balanserat resultat inkl. årets resultat		333 039	296 478
		343 039	306 478
Innehav utan bestämmande inflytande		–	–
Summa eget kapital		343 039	306 478
Avsättningar			
Uppskjuten skatteskuld		–	–
Övriga avsättningar	20	1 995	3 632
		1 995	3 632
Långfristiga skulder			
Övriga skulder till kreditinstitut	21	75 000	83 600
		75 000	83 600
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		183 600	177 850
Checkräkningskredit	22	–	16 372
Leverantörsskulder		60 905	60 815
Övriga skulder		17 079	19 571
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	23	95 305	47 746
		356 889	322 354
SUMMA TILLGÅNGAR		776 923	716 064

Rapport över förändringar i eget kapital

Koncernen

2022-12-31

	Aktiekapital	Balanserat resultat inkl årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans	10 000	292 973	302 973
Årets resultat		3 505	3 505
Vid årets utgång	10 000	296 478	306 478

2023-12-31

	Aktiekapital	Balanserat resultat inkl årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans	10 000	296 479	306 479
Årets resultat		36 560	36 560
Vid årets utgång	10 000	333 039	343 039

Kassaflödesanalys – koncernen

Kassaflödesanalys – koncernen

Belopp i tkr	Not	2023	2022
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		36 560	3 920
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	29	40 705	51 191
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		77 265	55 111
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Ökning(-)/Minskning(+) av varulager		-3 565	3 742
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar		3 271	73 692
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder		45 158	-50 859
Kassaflöde från den löpande verksamheten		122 129	81 686
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-51 975	-72 674
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-3 520	-3 154
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-55 495	-75 828
Finansieringsverksamheten			
Förändring av checkräkningskredit		-16 372	-367
Amortering av lån		-2 850	-2 850
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-19 222	-3 217
Årets kassaflöde		47 412	2 605
Likvida medel vid årets början		5 311	2 706
Kursdifferens i likvida medel		239	-36
Likvida medel vid årets slut	28	52 962	5 311

Resultaträkning – moderbolaget

Resultaträkning – moderbolaget

Belopp i tkr	Not	2023	2022
Nettoomsättning	3	777 033	865 969
Kostnad för sålda varor		-693 277	-798 412
Bruttoresultat		83 756	67 557
Försäljningskostnader		-23 775	-21 029
Administrationskostnader	5,7,8	-86 335	-97 965
Övriga rörelseintäkter	4	65 946	47 581
Övriga rörelsekostnader		-3 871	-2 718
Rörelseresultat		35 721	-6 574
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter och liknande resultatposter	9	1 044	79
Räntekostnader och liknande resultatposter	10	-7 450	-2 828
Resultat efter finansiella poster		29 315	-9 323
Bokslutsdispositioner			
Koncernbidrag, erhållna		11 056	24 102
Resultat före skatt		40 371	14 779
Skatt på årets resultat	11	–	–
Årets resultat		40 371	14 779

Balansräkning – moderbolaget

Tillgångar

Belopp i tkr	Not	2023-12-31	2022-12-31
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande arbeten	12	12 388	12 312
		12 388	12 312
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Inventarier, verktyg och installationer	14	169 684	110 520
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	15	31 408	79 108
		201 092	189 628
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i koncernföretag	16	79 897	79 897
Andra långfristiga värdepappersinnehav		1	1
Andra långfristiga fordringar		18	18
		79 916	79 916
Summa anläggningstillgångar		293 396	281 856
Omsättningstillgångar			
<i>Varulager mm</i>			
Råvaror och förnödenheter		69 984	65 583
Varor under tillverkning		3 177	7 543
Färdiga varor och handelsvaror		37 391	33 861
		110 552	106 987
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		94 437	96 612
Fordringar hos koncernföretag		108 425	104 649
Aktuell skattefordran		7 097	5 990
Övriga fordringar		2 071	2 090
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	17	15 770	17 735
		227 800	227 076
<i>Kassa och bank</i>			
Kassa och bank		49 319	2 385
		49 319	2 385
Summa omsättningstillgångar		387 671	336 448
SUMMA TILLGÅNGAR		681 067	618 304

Eget kapital och skulder

Belopp i tkr	Not	2023-12-31	2022-12-31
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital		10 000	10 000
Fond för utvecklingsutgifter		2 311	--
		12 311	10 000
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserat resultat		297 922	285 454
Årets resultat		40 371	14 800
	18	338 293	300 234
Summa eget kapital		350 604	310 234
<i>Avsättningar</i>			
Övriga avsättningar	20	1 995	3 632
		1 995	3 632
<i>Långfristiga skulder</i>			
Övriga skulder till kreditinstitut	21	75 000	83 600
		75 000	83 600
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Skulder till kreditinstitut		83 600	77 850
Checkräkningskredit	22	--	16 372
Leverantörsskulder		56 912	59 464
Skulder till dotterbolag		3 381	3 381
Övriga skulder		17 097	18 811
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	23	92 478	44 960
		253 468	220 838
SUMMA TILLGÅNGAR		681 067	618 304

Rapport över förändringar i eget kapital

Moderbolaget

2022-12-31

	Aktiekapital	Fond för utvecklingsutgifter	Balanserat resultat inkl. årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans	10 000		285 454	295 454
Årets resultat			14 780	14 780
Vid årets utgång	10 000		300 234	310 234

2023-12-31

	Aktiekapital	Fond för utvecklingsutgifter	Balanserat resultat inkl. årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans	10 000		300 234	310 234
Aktiverade egenupparbetade utvecklingsutgifter		2 311	-2 311	-
Årets resultat			40 370	40 370
Vid årets utgång	10 000	2 311	338 293	350 604

Kassaflödesanalys – moderbolaget

Kassaflödesanalys – moderbolaget

Belopp i tkr	Not	2023	2022
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		29 315	-9 323
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	29	21 485	32 240
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		50 800	22 917
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Ökning(-)/Minskning(+) av varulager		-3 565	3 742
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar		-723	71 027
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder		43 251	-44 060
Kassaflöde från den löpande verksamheten		89 763	53 625
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-31 155	-69 230
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-3 160	-3 154
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-34 315	-72 384
Finansieringsverksamheten			
Erhållna koncernbidrag		11 056	24 102
Förändring av checkräkningskredit		-16 372	-367
Amortering av lån		-2 850	-2 850
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-8 166	20 885
Årets kassaflöde		47 282	2 127
Likvida medel vid årets början		2 385	295
Kursdifferens i likvida medel		-348	-36
Likvida medel vid årets slut	28	49 319	2 386

Noter

Not 1

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Moderföretaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen utom i de fall som anges nedan under avsnittet "Redovisningsprinciper i moderföretaget".

Enligt regeringens riktlinjer av den 2020-02-27 skall IFRS (International Financial Reporting Standards) tillämpas av företag med statligt ägande. Företagets styrelse har dock tagit beslut 2020-12-17 att inte tillämpa IFRS-regelverket med motiveringen att det är anpassat för stora börsnoterade koncerner och onödigt komplex för en koncern av APL:s storlek.

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med tidigare år.

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Immateriella tillgångar

Immateriella anläggningstillgångar som förvärvats är redovisade till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Utgifter för internt genererad goodwill och varumärken redovisas i resultaträkningen som kostnad när de uppkommer.

Avskrivningar

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod.

Avskrivningen redovisas som kostnad i resultaträkningen.

Förvärvade immateriella tillgångar

- Programvaror ..... 5-6 år

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

I anskaffningsvärdet ingår förutom inköpspriset även utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter som uppfyller tillgångskriteriet räknas in i tillgångens redovisade värde. Utgifter för löpande underhåll och reparationer redovisas som kostnader när de uppkommer.

För byggnader har skillnaden i förbrukningen av betydande komponenter bedömts vara väsentlig. Dessa tillgångar har därför delats upp i komponenter vilka skrivs av separat.

Avskrivningar

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod eftersom det återspeglar den förväntade förbrukningen av tillgångens framtida ekonomiska fördelar. Avskrivningen redovisas som kostnad i resultaträkningen.

	Nyttjandeperiod
Byggnader.....	10-30 år
Inventarier, verktyg och installationer.....	3-20 år

Byggnaderna består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Huvudindelningen är byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad. Byggnaderna består av flera komponenter vars nyttjandeperiod varierar.

Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på byggnader:

- Stomme.....	25-30 år
- Stomkompletteringar, innerväggar mm.....	20-25 år
- Installationer; värme, el, VVS, ventilation mm.....	12-25 år
- Yttre ytskikt; fasader, yttertak mm.....	20-25 år
- Inre ytskikt, maskinell utrustning mm.....	10-17 år

Nedskrivningar - materiella och immateriella anläggningstillgångar samt andelar i koncernföretag

Vid varje balansdag bedöms om det finns någon indikation på att en tillgångs värde är lägre än dess redovisade värde. Om en sådan indikation finns, beräknas tillgångens återvinningsvärde.

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet beräknas nuvärdet av de framtida kassaflöden som tillgången väntas ge upphov till i den löpande verksamheten samt när den avyttras eller utrangeras. Den diskonteringsränta som används är före skatt och återspeglar marknadsmässiga bedömningar av pengars tidsvärde och de risker som avser tillgången. En tidigare nedskrivning återförs endast om de skäl som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet vid den senaste nedskrivningen har förändrats.

Leasing

Alla leasingavtal har klassificerats som finansiella eller operationella leasingavtal. Ett finansiellt leasingavtal är ett leasingavtal enligt vilka de risker och fördelar som är förknippade med att äga en tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Ett operationellt leasingavtal är ett leasingavtal som inte är ett finansiellt leasingavtal. Finansiell leasing förekommer ej.

Operationella leasingavtal

Leasingavgifterna enligt operationella leasingavtal, inklusive förhöjd förstagångshyra men exklusive utgifter för tjänster som försäkring och underhåll, redovisas som kostnad linjärt över leasingperioden.

Utländsk valuta

Poster i utländsk valuta

Monetära poster i utländsk valuta räknas om till balansdagens kurs. Icke-monetära poster räknas inte om utan redovisas till kursen vid anskaffningstillfället.

Valutakursdifferenser som uppkommer vid reglering eller omräkning av monetära poster redovisas i resultaträkningen det räkenskapsår de uppkommer.

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkursrisk beaktats.

Anskaffningsvärdet beräknas enligt först in- först ut- principen.

I anskaffningsvärdet ingår förutom utgifter för inköp även utgifter för att bringa varorna till deras aktuella plats och skick.

I egentillverkade produkter består anskaffningsvärdet av direkta materialkostnader, direkta tillverkningskostnader och de indirekta kostnader som utgör mer än en oväsentlig del av den sammanlagda utgiften för tillverkningen. Vid värdering har hänsyn tagits till normalt kapacitetsutnyttjande.

Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar och skulder redovisas i enlighet med kapitel 11 (Finansiella instrument värderade utifrån anskaffningsvärdet) i BFNAR 2012:1.

Redovisning i och borttagande från balansräkningen

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när företaget blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången har upphört eller reglerats. Detsamma

(Not 1 forts.)

gäller när de risker och fördelar som är förknippade med innehavet i allt väsentligt överförts till annan part och företaget inte längre har kontroll över den finansiella tillgången. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när den avtalade förpliktelsen fullgjorts eller upphört.

Värdering av finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar värderas vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärde, inklusive eventuella transaktionsutgifter som är direkt hänförliga till förvärvet av tillgången.

Finansiella omsättningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen.

Kundfordringar och övriga fordringar som utgör omsättningstillgångar värderas individuellt till det belopp som beräknas inflyta.

Finansiella anläggningstillgångar värderas efter första redovisningstillfället till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar och med tillägg för eventuella uppskrivningar.

Värdering av finansiella skulder

Långfristiga finansiella skulder redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Utgifter som är direkt hänförliga till upptagande av lån har korrigerat lånets anskaffningsvärde och periodiserats enligt effektivräntemetoden. Kortfristiga skulder redovisas till anskaffningsvärde.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda efter avslutad anställning

Planer för ersättningar efter avslutad anställning klassificeras som antingen avgiftsbestämda eller förmånsbestämda.

Vid avgiftsbestämda planer betalas fastställda avgifter till ett annat företag, normalt ett försäkringsföretag, och företaget har inte längre någon förpliktelse till den anställde när avgiften är betald. Storleken på den anställdes ersättningar efter avslutad anställning är beroende av de avgifter som har betalats och den kapitalavkastning som avgifterna ger.

Vid förmånsbestämda planer har företaget en förpliktelse att lämna de överenskomna ersättningarna till nuvarande och tidigare anställda.

Företaget bär i allt väsentligt dels risken att ersättningarna kommer att bli högre än förväntat (aktuariell risk), dels risken att avkastningen på tillgångarna avviker från förväntningarna (investeringsrisk).

Investeringsrisk föreligger även om tillgångarna är överförda till ett annat företag.

Avgiftsbestämda planer

Avgifterna för avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad.

Obetalda avgifter redovisas som skuld.

Förmånsbestämda planer

Företag har valt att tillämpa de förenklingsregler som finns i BFNAR 2012:1.

Planer för vilka pensionspremier betalas redovisas som avgiftsbestämda vilket innebär att avgifterna kostnadsförs i resultaträkningen.

Skatt

Skatt på årets resultat i resultaträkningen består av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är inkomstskatt för innevarande räkenskapsår som avser årets skattepliktiga resultat och den del av tidigare räkenskapsårs inkomstskatt som ännu inte har redovisats. Uppskjuten skatt är inkomstskatt för skattepliktigt resultat avseende framtida räkenskapsår till följd av tidigare transaktioner eller händelser.

Uppskjuten skatteskuld redovisas för alla skattepliktiga temporära skillnader, dock inte för temporära skillnader som härrör från första redovisningen av goodwill. Uppskjuten skattefordran redovisas för avdragsgilla temporära skillnader och för möjligheten att i framtiden använda skattemässiga underskottsavdrag. Värderingen baseras på hur det redovisade värdet för motsvarande tillgång eller skuld förväntas återvinnas respektive regleras. Beloppen baseras på de skattesatser och skatteregler som är beslutade per balansdagen och har inte nuvärdeberäknats.

Uppskjutna skattefordringar har värderats till högst det belopp som sannolikt kommer att återvinnas baserat på innevarande och framtida skattepliktiga resultat. Värderingen omprövas varje balansdag. Vår bedömning är att bolaget i närtid inte har möjlighet att utnyttja uppkomna underskottsavdrag till fullo.

I koncernbalansräkningen delas obeskattade reserver upp på uppskjuten skatt och eget kapital.

Avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när företaget har en legal eller informell förpliktelse till följd av en inträffad händelse och det är sannolikt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Vid första redovisningstillfället värderas avsättningar till den bästa uppskattningen av det belopp som kommer att krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Avsättningarna omprövas varje balansdag.

Omstruktureringsreserv

En avsättning för omstrukturering av verksamhet redovisas när företaget måste fullfölja omstruktureringen till följd av legal eller informell förpliktelse vilket innebär att företaget har en fastställd och utförlig omstruktureringsplan och de som berörs har en välgrundad uppfattning om att omstruktureringen kommer att genomföras.

Eventualförpliktelser

En eventualförpliktelse är:

- En möjlig förpliktelse som till följd av inträffade händelser och vars förekomst endast kommer att bekräftas av en eller flera osäkra framtida händelser, som inte helt ligger inom företagets kontroll, inträffar eller uteblir, eller

- En befintlig förpliktelse till följd av inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom det inte är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

Eventualförpliktelser är en sammanfattande beteckning för sådana garantier, ekonomiska åtaganden och eventuella förpliktelser som inte tas upp i balansräkningen.

Intäkter

Det inflöde av ekonomiska fördelar som företaget erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkter värderas till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för rabatter.

Försäljning av varor

Vid försäljning av varor redovisas intäkten vid leverans. Intäkter för sålda varor redovisas vid tidpunkten för när kontrollen av utlovad vara överförts till kunden till det förväntade ersättningsbeloppet för den aktuella leveransen. Åtaganden för returnerade produkter redovisas i balansräkningen som operativa avsättningar

Tjänsteuppdrag och entreprenadavtal – löpande räkning

Inkomst från uppdrag på löpande räkning redovisas som intäkt i takt med att arbete utförs och material levereras eller förbrukas.

Ränta, royalty och utdelning

Intäkt redovisas när de ekonomiska fördelarna som är förknippade med transaktionen sannolikt kommer att tillfalla företaget samt när inkomsten kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Ränta redovisas som intäkt enligt effektivräntemetoden.

Royalty periodiseras i enlighet med överenskommelsens ekonomiska innebörd.

Utdelning redovisas när ägarens rätt att erhålla betalningen har säkerställts.

Offentliga bidrag

Ett offentligt bidrag som inte är förknippat med krav på framtida prestation redovisas som intäkt när villkoren för att få bidraget uppfyllts. Ett offentligt bidrag som är förenat med krav på framtida prestation redovisas som intäkt när prestationen utförs. Om bidraget har tagits emot innan villkoren för att redovisa det som intäkt har uppfyllts, redovisas bidraget som en skuld. Om bidraget avser investering redovisas bidraget som förutbetalda intäkter och avräknas i takt med att investeringen färdigställs.

*(Not 1 forts.)***Koncernredovisning****Dotterbolag**

Dotterbolag är företag i vilka moderbolaget direkt eller indirekt innehar mer än 50 procent av röstetalet eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande. Bestämmande inflytande innebär en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Redovisningen av rörelseförvärv bygger på enhetssynen. Det innebär att förvärvsanalysen upprättas per den tidpunkt då förvärvaren får bestämmande inflytande. Från och med denna tidpunkt ses förvärvaren och den förvärvade enheten som en redovisningsenhet. Tillämpningen av enhetssynen innebär vidare att alla tillgångar (inklusive goodwill) och skulder samt intäkter och kostnader medräknas i sin helhet även för delägda dotterbolag.

Anskaffningsvärdet för dotterbolag beräknas till summan av verkligt värde vid förvärvstidpunkten för erlagda tillgångar med tillägg av uppkomna och övertagna skulder samt emitterade eget kapital-instrument, utgifter som är direkt hänförliga till rörelseförvärvet samt eventuell tilläggsköpeskillning. I förvärvsanalysen fastställs det verkliga värdet, med några undantag, vid förvärvstidpunkten av förvärvade identifierbara tillgångar och övertagna skulder samt minoritetsintresse. Minoritetsintresse värderas till verkligt värde vid förvärvstidpunkten. Från och med förvärvstidpunkten inkluderas i koncernredovisningen det förvärvade företagens intäkter och kostnader, identifierbara tillgångar och skulder liksom eventuell uppkommen goodwill eller negativ goodwill.

Redovisningsprinciper i moderbolaget

Redovisningsprinciperna i moderbolaget överensstämmer med de ovan angivna redovisningsprinciperna i koncernredovisningen utom i nedanstående fall.

Andelar i dotterbolag, intresseföretag och gemensamt styrda företag

Andelar i dotterbolag, intresseföretag och gemensamt styrda företag redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår förutom inköpspriset även utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Koncernbidrag som erhållits/lämnats redovisas som en boksluts-disposition i resultaträkningen. Det erhållna/lämnade koncernbidraget har påverkat företagets aktuella skatt.

Not 2**Uppskattningar och bedömningar**

Företagsledningen gör bedömningar och antaganden som påverkar skulder och tillgångar i balansräkningen respektive intäcks- och kostnadskonton i resultaträkningen. Dessa bedömningar är utifrån vad som bedöms rimliga under rådande omständigheter. Risken för väsentliga justeringar i redovisade värden under kommande räkenskapsår bedöms främst föreligga avseende nyttjandeperioder för materiella anläggningstillgångar, nedskrivningsprövning av materiella- och immateriella anläggningstillgångar samt avseende varulagervärdering.

Not 3**Nettoomsättning per rörelsegren och geografisk marknad**

Belopp i tkr	2023	2022
Koncernen		
<i>Nettoomsättning per rörelsegren</i>		
Affärsområde Samhällsuppdrag (varav extemporeverksamhet)	515 500 (266 503)	498 532 (252 627)
Affärsområde CDMO	256 484	244 808
Affärsområde Beredningstjänst	–	119 668
Övrigt	8 040	7 581
	780 024	870 589

Nettoomsättning per geografisk marknad

Sverige	653 767	765 091
Länder inom EU	66 449	53 312
Övriga länder	59 808	52 186
	780 024	870 589

Belopp i tkr	2023	2022
Moderbolaget		
<i>Nettoomsättning per rörelsegren</i>		
Affärsområde Samhällsuppdrag (varav extemporeverksamhet)	515 500 (266 503)	498 532 (252 627)
Affärsområde CDMO	256 484	244 807
Affärsområde Beredningstjänst	–	119 668
Övrigt	5 049	2 961
	777 033	865 969

Nettoomsättning per geografisk marknad

Sverige	650 776	760 470
Länder inom EU	66 449	53 312
Övriga länder	59 808	52 186
	777 033	865 969

Not 4**Övriga rörelseintäkter**

Belopp i tkr	2023	2022
Koncernen		
Kursvinster på fordringar/skulder av rörelsekaraktär	1 321	1 324
Statlig ersättning	60 000	40 000
Elstöd och ersättning transportkostnader	4 343	
Erhållna bidrag och ersättningar för personal	89	1 340
Avveckling VGR	–	4 724
Övrigt	193	193
	65 946	47 581

Moderbolaget

Kursvinster på fordringar/skulder av rörelsekaraktär	1 321	1 324
Statlig ersättning	60 000	40 000
Elstöd och ersättning transportkostnader	4 343	
Erhållna bidrag och ersättningar för personal	89	1 340
Avveckling VGR	–	4 724
Övrigt	193	193
	65 946	47 581

Not 5**Arvode och kostnadsersättning till revisorer**

Belopp i tkr	2023	2022
Koncern KPMG		
Revisionsuppdrag	-857	-825
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	–	–
Skatterådgivning	-85	-105
Andra uppdrag	–	–
	-942	-930

(Not 5 forts.)

Belopp i tkr	2023	2022
Moderbolag		
KPMG		
Revisionsuppdrag	-857	-825
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	–	–
Skatterådgivning	-85	-105
Andra uppdrag	–	–
	-942	-930

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på företagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Not 6

Särredovisning av samhällsuppdraget 2023

Belopp i tkr						
Koncernen	Småskalig extempore	Lagerberedningar	Samhällsuppdraget	Beredskap uppdraget	Övrig verksamhet	Totalt
Rörelsens intäkter	266 503	248 997	515 500		264 524	780 024
Statlig ersättning			60 000			60 000
Rörelsens kostnader	-324 515	-263 135	-587 650	-200	-238 965	-826 815
Övriga intäkter och kostnader	15 655	8 259	23 914		9 382	33 296
Rörelse-resultat	-42 357	-5 879	11 764	-200	34 941	46 505
Räntekostnader och intäkter			-9 945			-9 945
Resultat före skatt	-42 357	-5 879	1 819	-200	34 941	36 560

Med samhällsuppdraget avses tillverkning av extemporeläkemedel och lagerberedningar. Intäkter och kostnader är fördelade enligt gällande kalkylmodell. I rörelsens intäkter övrig verksamhet ingår statlig ersättning om 60 mkr. Med beredskapsuppdrag avses utökad samhällsuppdrag för att kunna upprätthålla verksamheten även under fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig. Under året har statlig ersättning till investeringar för framtida beredskapsuppdrag erhållits med 53 mkr. Ersättningen har periodiserats i sin helhet. 9,5 mkr har tagits i anspråk till pågående arbete.

Not 7

Anställda, personalkostnader och arvoden till styrelse

Medelantalet anställda

	2023	Varav män	2022	Varav män
Moderbolaget				
Sverige	484	38%	471	39%
Totalt i moderbolaget	484	38%	471	39%
Dotterbolag				
Sverige	–	0%	–	0%
Totalt i moderbolaget	–	0%	–	0%
Koncernen totalt	484	38%	471	39%

Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, inklusive pensionskostnader

	2023		2022	
	Löner och ersättningar	Sociala kostnader	Löner och ersättningar	Sociala kostnader
Moderbolaget				
(varav pensionskostnad)	-246 786	-110 672	-238 759	-109 204
		-(30 360)		-(33 404)
Dotterbolag				
(varav pensionskostnad)				
Koncernen totalt	-246 786	-110 672	-238 759	-109 204
(varav pensionskostnad)		-(30 360)		-(33 404)

Moderbolaget

I ovanstående ingår en upplupen kostnad för avgångsersättning inklusive sociala kostnader med 4 204 (f.å 4 815).

Av årets pensionskostnader avser företagets VD 910 (f.å. 872) och styrelse 0 (f.å. 0). Företagets utestående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 0 (f.å. 0).

Koncernen

I ovanstående ingår en upplupen kostnad för avgångsersättning inklusive sociala kostnader med 4 204 (f.å 4 815).

Av årets pensionskostnader avser företagets VD 910 (f.å. 872) och styrelse 0 (f.å. 0). Företagets utestående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 0 (f.å. 0).

Redovisning av könsfördelning bland ledande befattningshavare

	2023 Andel kvinnor	2022 Andel kvinnor
Moderbolaget		
Styrelsen	43%	60%
Övriga ledande befattningshavare	53%	44%
Koncernen totalt		
Styrelsen	43%	67%
Övriga ledande befattningshavare	53%	44%

Löner och andra ersättningar fördelade mellan styrelseledamöter m.fl. och övriga

	2023		2022	
	Styrelse och VD ¹⁾	Övriga anställda	Styrelse och VD ¹⁾	Övriga anställda
Moderbolaget				
(varav tantiem o.d.)	-17 639	-229 147	-20 691	-218 068
	(–)		(–)	
Dotterbolag				
(varav tantiem o.d.)	–	–	–	–
	(–)		(–)	
Koncernen totalt	-17 639	-229 147	-20 691	-218 068
(varav tantiem o.d.)	(–)		(–)	

¹⁾ Inklusivt ledande befattningshavare

(Not 7 forts.)

Styrelsens ersättningar

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt årsstämans beslut 21 april 2023.

Inget arvode utgår till arbetstagarrepresentanter/suppleanter eller till ledamot som är anställd i Regeringskansliet 3).

Moderbolaget	2023		2022	
	Styrelse-arvoden	RU-arvoden ²⁾	Styrelse-arvoden	RU-arvoden ²⁾
Belopp i tkr				
Kjell Johansson ordförande	293		285	
Göran Stiernstedt	146	24	142	23
Helena Jansson	146	24	142	23
Lotta Medelius-Bredhe	146		142	
Malin Sandquist	146	30	142	30
Lars Johansson	146	24		
Jenny Lahrin ^{1,3)}				
Michael Thorén ^{3,4)}				
	1 023	102	853	76

1) Avgick 2023-08-23, anställd i Regeringskansliet

2) Revisionsutskott (RU) tillsattes år 2020

4) Ny ledamot anställd i Regeringskansliet 2023-08-23

Ledande befattningshavares ersättningar

Ersättningar till företagsledning utgörs av lön- och pensionskostnader samt övriga förmåner.

Övriga förmåner utgörs till största delen av förmånsvärde för tjänstebil och drivmedel.

Moderbolaget	2023				2022			
	Grundlön	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Totalt	Grundlön	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Totalt
Belopp i tkr								
Erik Haeffler VD ¹²⁾	3 058	136	910	4 104	2 880	141	872	3 893
Annica Öhling Ekenstierna CFO ¹⁾	1 190	92	223	1 505	1 007	54	176	1 237
Elisabeth Wesselton, Chef HR & Kommunikation ²⁾	1 235			1 235	2 291	60	430	2 781
Filip Ringborg, Chef Affärsutveckling	1 912	99	472	2 483	1 350	32	394	1 776
Henrik Everberg, Chef Tillverkning & QC ³⁾	884	55	255	1 194	1 280	68	410	1 758
Helene Fehrm, Chef Tillverkning ⁴⁾	435	22	14	471				
Inger Bergman, Chef Kvalitet	1 124	82	499	1 705	1 154	71	471	1 696
Jamal Fegghi, Chef Samhällsuppdrag & Beredningstjänster ⁵⁾				0	1 188	96	496	1 780
Malin Vägerö, Chef Utveckling & CTM ⁶⁾	467			467	1 403	108	308	1 819
Martin Bliman, tf Chef HR ⁷⁾								
Patrik Glimvert, Chef Inköp & Supply Chain Planning	1 229	100	218	1 547	1 200	78	175	1 453
Tanja Yliniva, CFO ⁸⁾								
Terese Schumann-Lindberg, Chef Hållbart företag	1 405	14	393	1 812	1 276	12	431	1 719
Tobias Larsson, Chef IT & Digitalisering	1 263	116	258	1 637	1 162	130	240	1 532
Ulf Skough, Chef CDMO ⁹⁾	991			991	2 029	121	373	2 523
Ulf Svahn, Chef Materialhantering & Transport ¹⁰⁾	266			266	1 218	84	260	1 562
Åsa Jacobsen, Chef HR & Kommunikation ¹¹⁾	1 157	133	493	1 783	400	32	169	601
	16 616	849	3 735	21 200	19 838	1 087	5 205	26 130

1) Medlem i företagsledningen fr.o.m 2022-03-14

2) Lämnade företagsledningen 2022-02-08 och bolaget 2022-08-09, i ersättning 2023 inkl avgångsvederlag 1 235 (1 410)

3) Lämnade företagsledningen och bolaget 2023-08-18

4) Medlem i företagsledningen fr.o.m 2023-10-01, ersättning avser oktober-december

5) Lämnade företagsledningen fr.o.m 2022-03-31, ersättning 2022 avser helår

6) Lämnade företagsledningen 2022-03-31 och bolaget 2022-10-31, ersättning 2023 avser avgångsvederlag 467 (533)

7) Medlem i företagsledningen 2022-03-31 t.om 2022-09-16, kontrakterad av HRM Affärsutveckling AB till en kostnad av 1 479

8) Lämnade företagsledningen 2022-04-13, kontrakterad av Nordic Interim Solution AB till en kostnad av 1 005

9) Lämnade företagsledningen 2022-03-31 och bolaget 2022-10-31, ersättning 2023 avser avgångsvederlag 991 (969)

10) Lämnade företagsledningen 2022-02-28 och bolaget 2022-08-31, ersättning 2023 avser avgångsvederlag 266 (522)

11) Medlem i företagsledningen fr.o.m 2022-09-01, ersättning avser september-december

12) Medlem i företagsledningen fr.o.m 2021-10-01, anställd 2021-10-01

Pensionsvillkor

Befattningshavares pensioner följer villkoren i ITP-planen. VD:s pensionspremie uppgår till 30 procent av grundlönen

Uppsägningstid

En ömsesidig uppsägning om sex månader gäller för ledande befattningshavare.

Övriga villkor

För ledande befattningshavare utgår avgångsvederlag om max tolv månader

Beslutsordning

Ersättning och förmåner till VD har beslutats av styrelsen. Beslut om ersättning och förmåner till övriga ledande befattningshavare har tagits av VD och ordförande efter föredragning i styrelsen.

Not 8

Operationell leasing

Leasingavtal där företaget är leasetagare ¹⁾

Belopp i tkr	2023	2022
Koncernen		
Inom ett år	-7 778	-6 997
Mellan ett och fem år	-24 341	-16 742
Senare än fem år	-732	-4 021
	-32 851	-27 760
	2023	2022
Räkenskapsårets kostnadsförda leasingavgifter	-8 387	-9 802

Koncernens leasingavgifter avser i huvudsak hyra av produktionsanläggning i Göteborg samt övriga externa lokaler.

Belopp i tkr	2023	2022
Moderbolaget		
Inom ett år	-39 852	-38 772
Mellan ett och fem år	-24 341	-16 742
Senare än fem år	-5 881	-8 041
	-70 074	-63 505
	2023	2022
Räkenskapsårets kostnadsförda leasingavgifter	-41 193	-42 609

Moderbolagets leasingavgifter avser i huvudsak hyra av fyra produktionsanläggningar, varav tre ägs av dotterbolaget APL Fastigheter AB.

¹⁾ Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal.

(Not 8 forts.)

Leasingavtal där företaget är leasegivare ¹⁾

Belopp i tkr	2023	2022
Koncernen		
Inom ett år	2 999	2 990
Mellan ett och fem år	–	2 999
Senare än fem år	–	–
	2 999	5 989
	2023	2022
Variabla avgifter som ingår i räkenskapsårets resultat	2 406	2406

Koncernens leasingintäkter utgöres av hyra för uthyrning av lokaler. Från oktober 2018 uthyres del av produktionsanläggningen i Stockholm till extern part.

Belopp i tkr	2023	2022
Moderbolaget		
Inom ett år	–	–
Mellan ett och fem år	–	–
Senare än fem år	–	–
	–	–
	2023	2022
Variabla avgifter som ingår i räkenskapsårets resultat	–	–

¹⁾ Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal.

Not 9

Ränteintäkter och liknande resultatposter

Belopp i tkr	2023	2022
Koncernen		
Ränteintäkter, övriga	1 196	78
	1 196	78
	2023	2022
Moderbolaget		
Ränteintäkter, övriga	1 044	79
	1 044	79

Not 10

Räntekostnader och liknande resultatposter

Belopp i tkr	2023	2022
Koncernen		
Räntekostnader, kreditinstitut	-11 104	-4 068
Räntekostnader, övriga	-37	-8
	-11 141	-4 076
	2023	2022
Moderbolaget		
Räntekostnader, kreditinstitut	-7 414	-2 821
Räntekostnader, övriga	-36	-7
	-7 450	-2 828

Not 11

Skatt på årets resultat

Avstämning av effektiv skatt

Belopp i tkr	2023		2022	
	Procent	Belopp	Procent	Belopp
Koncernen				
Resultat före skatt		36 560		3 505
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget	20,6%	-7 531	20,6%	-722
Andra icke-avdragsgilla kostnader	1,4%	-496	104,9%	-3 676
Utnyttjande av tidigare ej aktiverade underskottsavdrag	-22,0%	8 027	-125,5%	4 398
Skatt hänförlig till tidigare år	0,0%	–	11,8%	-414
Redovisad effektiv skatt	0,0%	–	11,8%	-414

Skattemässiga underskottsavdrag i koncernen uppgår till 124 304 tkr (124 605) och andra outnyttjade skatteavdrag uppgår till 0 kr.

Belopp i tkr	2023		2022	
	Procent	Belopp	Procent	Belopp
Moderbolaget				
Resultat före skatt		40 371		14 780
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget	20,6%	-8 316	20,6%	-3 045
Ej avdragsgilla kostnader	10,7%	-4 306	9,2%	-1 353
Utnyttjande av tidigare ej aktiverade underskottsavdrag	-31,3%	12 622	-29,8%	4 398
Redovisad effektiv skatt	0,0%	–	0,0%	–

Skattemässiga underskottsavdrag i moderbolaget uppgår till 124 304 tkr (124 605) och andra outnyttjade skatteavdrag uppgår till 0 kr.

Not 12

Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten

Belopp i tkr	2023	2022
Koncernen		
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	67 730	64 576
Årets investeringar	3 521	3 154
Vid årets slut	71 251	67 730
Akkumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-55 418	-45 686
Årets avskrivningar	-3 084	-9 732
Vid årets slut	-58 502	-55 418
Redovisat värde vid årets slut	12 749	12 312

Belopp i tkr	2023	2022
Moderbolaget		
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	67 191	64 037
Årets investeringar	3 160	3 154
Vid årets slut	70 351	67 191
Akkumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-54 879	-45 255
Årets avskrivningar	-3 084	-9 624
Vid årets slut	-57 963	-54 879
Redovisat värde vid årets slut	12 388	12 312

Balanserade utvecklingsutgifter avser till väsentlig del olika projekt för Affärssystemet, verksamhetsprojekt och anpassning av dataintegration. Av årets investeringar 3 521 tkr avser 2 311 tkr ett 2-3 årigt utvecklingsprojekt som skall introducera elektroniska satsprotokoll (EBR).

Not 13

Byggnader och mark

Belopp i tkr	2023	2022
Koncernen		
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	373 342	367 391
Omklassificeringar	388	5 951
Vid årets slut	373 730	373 342
Akkumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-123 130	-105 506
Årets avskrivningar	-17 629	-17 624
Vid årets slut	-140 759	-123 130
Redovisat värde vid årets slut	232 971	250 212
Varav mark		
Koncernen		
Akkumulerade anskaffningsvärden	6 549	6 549
Redovisat värde vid årets slut	6 549	6 549

Not 14

Inventarier, verktyg och installationer

Belopp i tkr	2023	2022
Koncernen		
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	478 345	465 507
Avyttringar och utrangeringar	-51 666	-35 007
Omklassificeringar	84 080	47 845
Vid årets slut	510 759	478 345
Akkumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-350 149	-353 302
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	57 153	26 113
Årets avskrivningar	-26 013	-22 960
Vid årets slut	-319 009	-350 149
Redovisat värde vid årets slut	191 750	128 196
Moderbolaget		
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	463 829	451 196
Avyttringar och utrangeringar	-59 108	-35 007
Omklassificeringar	77 513	40 197
Vid årets slut	482 234	456 386
Akkumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-345 867	-350 622
Avyttringar och utrangeringar	57 153	26 113
Årets avskrivningar	-23 836	-21 357
Vid årets slut	-312 550	-345 866
Redovisat värde vid årets slut	169 684	110 520

Not 15

Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

Belopp i tkr	2023	2022
Koncernen		
Vid årets början	85 583	66 212
Nedskrivningar	–	–
Omklassificeringar	-84 468	-53 796
Investeringar*	50 633	73 167
Redovisat värde vid årets slut	51 748	85 583
* Varav 9 546 avser beredskapsuppdraget		
Moderbolaget		
Vid årets början	79 108	50 322
Nedskrivningar	–	–
Omklassificeringar	-77 513	-40 197
Investeringar*	29 813	68 983
Redovisat värde vid årets slut	31 408	79 108
* Varav 9 546 avser beredskapsuppdraget		

Not 16

Andelar i koncernföretag

Belopp i tkr	2023	2022
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	79 897	79 897
Vid årets slut	79 897	79 897

Spec. av moderbolagets och koncernens innehav av andelar i koncernföretag

	2023		2022	
Dotterbolag / Org nr / Säte	Antal andelar	Antal i % ¹⁾	Redovisat värde	Redovisat värde
APL Fastigheter AB, 556773-4735, Stockholm	100 000	100	79 897	79 897

¹⁾ Ägarandelen av kapitalet avses, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

Not 17

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Belopp i tkr	2023	2022
Koncernen		
Förutbetalda hyror	2 013	984
Förutbetalda försäkringar	647	379
Upplupna intäkter	4 683	4 280
Licenser	5 906	4 189
Serviceavtal	1 275	1 703
Övriga poster	3 255	6 210
	17 779	17 745

Moderbolaget

Förutbetalda hyror	2 013	984
Förutbetalda försäkringar	647	379
Upplupna intäkter	2 800	4 280
Licenser	5 906	4 189
Serviceavtal	1 248	1 703
Övriga poster	3 156	6 200
	15 770	17 735

Not 18

Disposition av vinst eller förlust

Förslag till disposition av företagets vinst eller förlust

Styrelsen föreslår att fritt eget kapital, kronor 338 292 588 disponeras enligt följande: (belopp i SEK):

Balanseras i ny räkning	338 292 588
Summa	338 292 588

Not 19

Antal aktier och kvotvärde

	2023	2022
Antal aktier	10 000	10 000
Kvotvärde, kr	1 000	1 000

Not 20

Övriga avsättningar

Belopp i tkr	2023	2022
Koncernen		
Omstruktureringsåtgärder	–	3 632
Avtalsenliga varureturer	1 995	–
	1 995	3 632
Moderbolaget		
Omstruktureringsåtgärder	–	3 632
Avtalsenliga varureturer	1 995	–
	1 995	3 632

Belopp i tkr	2023	2022
Koncernen		
Redovisat värde vid årets början	3 632	4 000
Avsättningar som gjorts under året ¹⁾	1 995	1 239
Belopp som tagits i anspråk under året	-3 632	–
Outnyttjade belopp som har återförts under året	–	-1 607
Redovisat värde vid årets slut	1 995	3 632

Belopp i tkr	2023	2022
Moderbolaget		
Redovisat värde vid årets början	3 632	4 000
Avsättningar som gjorts under året ¹⁾	1 995	1 239
Belopp som tagits i anspråk under året	-3 632	–
Outnyttjade belopp som har återförts under året	–	-1 607
Redovisat värde vid årets slut	1 995	3 632

¹⁾ Inkl. ökning av befintliga avsättningar.

Not 21

Långfristiga skulder

	2023	2022
Koncernen		
Skulder som förfaller senare än fem år från balansdagen		
Övriga skulder till kreditinstitut	75 000	83 600
	75 000	83 600
Moderbolaget		
Skulder som förfaller senare än fem år från balansdagen		
Övriga skulder till kreditinstitut	75 000	83 600
	75 000	83 600

Not 22

Checkräkningskredit

Belopp i tkr	2023	2022
Koncernen		
Beviljad kreditlimit	150 000	150 000
Outnyttjad del	-150 000	-133 628
Utnyttjad kreditbelopp	–	16 372
Moderbolaget		
Beviljad kreditlimit	150 000	150 000
Outnyttjad del	-150 000	-133 628
Utnyttjad kreditbelopp	–	16 372

Not 23

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Belopp i tkr	2023	2022
Koncernen		
Beredskapsuppdrag	53 000	
Personalrelaterade upplupna kostnader	28 359	33 357
Förutbetalda intäkter	6 943	4 958
Upplupna lokalkostnader	2 662	3 580
Upplupna transportkostnader	835	740
Övriga poster	3 506	5 111
	95 305	47 746
Moderbolaget		
Beredskapsuppdrag	53 000	
Personalrelaterade upplupna kostnader	28 359	33 357
Förutbetalda intäkter	4 115	2 172
Upplupna lokalkostnader	2 662	3 580
Upplupna transportkostnader	835	740
Övriga poster	3 507	5 111
	92 478	44 960

Not 24

Ställda säkerheter och eventalförpliktelser – koncernen

Belopp i tkr	2023	2022
Ställda säkerheter	Inga	Inga
<i>För egna skulder och avsättningar</i>		
Övriga skulder till kreditinstitut		
Fastighetsinteckningar	290 000	290 000

Not 25

Ställda säkerheter och eventalförpliktelser – moderbolaget

Belopp i tkr	2023	2022
Ställda säkerheter	Inga	Inga
Eventalförpliktelser		
Borgensåtagande åt dotterbolaget APL Fastigheter AB, 100 mkr.		

Not 26

Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

APL:s lån från kreditinstitut om 100 miljoner kronor som förfaller i mars har förlängts.

Not 27

Betalda räntor och erhållen utdelning

	2023	2022
Koncernen		
Erhållen ränta	1 196	79
Erlagd ränta	-11 141	-4 076
Moderbolaget		
Erhållen ränta	1 044	79
Erlagd ränta	-7 451	-2 828

Not 28

Likvida medel

<i>Belopp i tkr</i>	2023	2022
Koncernen		
Följande delkomponenter ingår i likvida medel:		
Banktillgodohavanden	52 962	5 311
	52 962	5 311
 <i>Belopp i tkr</i>	 2023	 2022
Moderbolaget		
Följande delkomponenter ingår i likvida medel:		
Banktillgodohavanden	49 319	2 385
	49 319	2 385

Ovanstående poster har klassificerats som likvida medel med utgångspunkten att:

- De har en obetydlig risk för värdefluktuationer.
- De kan lätt omvandlas till kassamedel.
- De har en löptid om högst 3 månader från anskaffningstidpunkten.

Not 29

Övriga upplysningar till kassaflödesanalysen

Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet mm

<i>Belopp i tkr</i>	2023	2022
Koncernen		
Avskrivningar	47 113	49 952
Nedskrivningar av pågående investeringar	-5 442	5 442
Rearesultat utrangering av anläggningstillgångar		1 324
Avsättning hållbarhetsreturer	1 637	
Övriga avsättningar	436	-783
Avräkning externa projekt	-2 800	-4 780
Kursdifferenser i likvida medel	-239	36
	40 705	51 191
Moderbolaget		
Avskrivningar	27 570	30 618
Nedskrivningar pågående investeringar	-5 442	5 442
Rearesultat utrangering av anläggningstillgångar	-	1 330
Avsättningar hållbarhetsreturer	1 637	
Övriga avsättningar	759	-406
Avräkning externa projekt	-2 800	-4 780
Kursdifferenser i likvida medel	-239	36
	21 485	32 240

Not 30

Koncernuppgifter

Inköp och försäljning inom koncernen

Av moderbolagets totala inköp och försäljning mätt i kronor avser 4,3 (3,9) % av inköpen och 0 (0) % av försäljningen andra företag inom hela den företagsgrupp som företaget tillhör.

Not 31

Nyckeltalsdefinitioner

Bruttovinstmarginal:

Bruttoresultat / Nettoomsättning

Räntabilitet på eget kapital:

Årets resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare /
Genomsnittligt eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare

Soliditet:

Totalt eget kapital / Totala tillgångar

Räntebärande nettoskuld:

Räntebärande skulder minskat med räntebärande tillgångar

Årsredovisningens undertecknande

Resultat och balansräkningarna ska föreläggas årsstämman för fastställande den 25 april 2024.

Den lagstadgade Hållbarhetsrapporten har godkänts av styrelsen.

Stockholm som framgår av digital signatur

Kjell Johansson
Ordförande

Lotta Medelius Bredhe
Ledamot

Göran Stiernstedt
Ledamot

Malin Sandquist
Ledamot

Helena Jansson
Ledamot

Lars Johansson
Ledamot

Michael Thorén
Ledamot

Hanna Enwald
Arbetstagaruppseant

Moa Lihammar
Arbetstagarledamot

Erik Haeffler
Verkställande Direktör

Vår revisionsberättelse har
lämnats den dag som framgår av
digital signatur
KPMG

Tomas Mathiesen
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Apotek Produktion & Laboratorier AB, org. nr 556758-1805

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Apotek Produktion & Laboratorier AB för år 2023 med undantag för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 29-32. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 20-55 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dessas finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Våra uttalanden omfattar inte bolagsstyrningsrapporten på sidorna 29-32. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1-19 och 58-65. Den andra informationen består också av ersättningsrapporten som vi inhämtade före datumet för denna revisionsberättelse. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta. Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller

misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Apotek Produktion & Laboratorier AB för år 2023 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt. Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett tryggt sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett tryggt sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 29-32 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen. Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 16 Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten. Detta innebär att vår granskning av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden. En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Upplysningar i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket punkterna 2-6 årsredovisningslagen samt 7 kap. 31 § andra stycket samma lag är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar samt är i överensstämmelse med årsredovisningslagen.

Stockholm, datum som framgår av digital signatur

KPMG AB

Tomas Mathiesen
Auktoriserad revisor

Hållbarhetsstyrning

Vi rapporterar årligen vårt hållbarhetsarbete som en del av företagets årsredovisning. Rapporten omfattar hela APL:s verksamhet och inkluderar de områden som bedömts väsentliga för vår verksamhet. Vi redovisar vårt hållbarhetsarbete enligt Global Reporting Initiative's (GRI) riktlinjer och årets rapport utgår från GRI-standarden för 2021.

Hållbarhetsredovisningen

Hållbarhetsredovisningen följer riktlinjerna för extern rapportering för bolag med statligt ägande och är översiktligt granskad av tredje part, se revisorernas bestyrkanderapport på sidan 64. Den översiktligt granskade hållbarhetsredovisningen, tillika den lagstadgade hållbarhetsrapporten i enlighet med ÅRL kap 6, utgörs av sidorna 13 (affärsmodell), 24-29 (risker och riskhantering), 58-60 (hållbarhetsinformation, KPIer).

Väsentliga områden

Vår väsentlighetsanalys baseras på statens ägarpolicy samt vår intressentdialog och är förankrad i vår strategi. Utifrån den senaste väsentlighetsanalysen har vi definierat sex väsentliga områden:

- Att våra leverantörer uppfyller vår Supplier Code of Conduct
- Minskade koldioxidutsläpp
- Minskad energiförbrukning
- Minskad avfallsmängd
- Minskad vattenanvändning
- Ökad mångfald

Intressentdialogen ser vi som en kontinuerlig dialog med bolagets intressenter för att identifiera frågor och förväntningar. Våra intressenter, grupper av personer som direkt eller indirekt kan påverka eller som påverkas av de beslut som APL fattar, utgörs av:

- Ägaren
- Myndigheter
- Styrelsen
- Medarbetare
- Kunder
- Leverantörer
- Långlivare

Prioritering av väsentliga områden utgår från ett externt och ett internt perspektiv. Det externa perspektivet grundas på de frågor som intressenter i olika dialogformer lyfter fram som prioriterade. Intressenters prioriteringar bildar sedan ett gemensamt underlag för en intern bedömning. Det interna perspektivet utgår från områden där vi har möjlighet och ansvar att verka för hållbarhet och värdeskapande inom ramarna för vårt samhällsuppdrag och vår vision.

Avgränsningar

Specifika standardupplysningar omfattar inte verksamhet i de lokaler som vårt dotterbolag APL Fastigheter AB hyr ut till externa hyresgäster och inte heller i de regionfastigheter där vi tidigare hyrt lokaler. Specifika standardupplysningar om arbetsförhållanden och arbetsvillkor omfattar APL:s alla medarbetare, men inte konsulter och inhyrd personal.

Ägaren

Ägarens styrning av hållbarhetsarbete sker främst genom statens ägarpolicy och ägaranvisning samt genom styrelsen och vd. Av statens ägarpolicy framgår att statligt ägda bolag ska agera föredömligt inom området hållbart företagande vilket inkluderar ett strategiskt och transparent arbete där samarbete står i fokus.

För APL innebär det framför allt att vi ska

- arbeta strategiskt och integrera hållbarhet i våra strategier och långsiktiga mål.
- vara transparenta genom att föra en aktiv dialog med bolagets intressenter och genom att kommunicera vårt arbete med hållbart företagande både externt och internt.
- inom organisationen ha tydliga roller, ansvar och processer.
- efterleva internationella riktlinjer som är relevanta för vår verksamhet, till exempel FN:s Global Compact, FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, OECD:s riktlinjer för multinationella företag samt Barnrättsprinciperna för företag.

Organisation och ansvarsfördelning

Styrelsen är ytterst ansvarig för att ett aktivt och långsiktigt arbete inom hållbar utveckling bedrivs inom företaget. Våra långsiktiga mål, strategiska områden och nyckeltal beslutas av styrelsen som även följer upp och utvärderar vårt hållbarhetsarbete löpande.

Inom styrelsen finns kompetens inom hållbar utveckling. Vd har, via delegat från styrelsen, ansvar för den löpande förvaltningen av APL och att organisera bolaget så att ändamålsenlig styrning och kontroll uppnås samt att hålla styrelsen informerad om väsentliga händelser. Företagsledningen styr och fattar beslut om prioriteringar och strategiska vägval i enlighet med APL:s strategiprocess. Vid interna eller externa avvikelser som bidrar till negativa effekter tas detta upp löpande på styrelsemöte eller företagsledningsmöte och kontakt tas vid behov med berörd intressent. Via årliga intressentdialoger utvärderas samarbetet.

Struktur för styrning

Styrelsen har det övergripande ansvaret att besluta om bolagets strategi, mål, finansiella plan och operativa nyckeltal. Strategin utvärderas årligen och utvecklas i operativa planer för förbättringsarbete. Detta inkluderas i bolagets finansiella planering. Våra policyer och riktlinjer ska fungera som stöd och vägledning i vardagen för att nå APL:s mål samt bidra till trygghet för alla medarbetare vid beslutsfattande och prioriteringar. Chefer ansvarar för att medarbetarna känner till och agerar enligt våra policyer och respektive medarbetare har ett egenansvar att följa dessa. Att handla i strid med gällande policyer ses som en överträdelse.

I vårt hållbarhetsarbete är det främst följande policyer som visar oss riktningen; Etikpolicy, Personalpolicy, Säkerhet-, hälsa- och miljöpolicy och Kreditpolicy. Vidare beskriver vår Uppförandekod hur medarbetare och styrelsemedlemmar förväntas agera mot varandra, våra affärspartners och vårt omgivande samhälle samt tydliggör att vi bedriver vår verksamhet på ett etiskt, socialt och miljömässigt riktigt sätt. Vi verkar för ett socialt ansvarstagande och har nolltolerans mot brottslighet och korruption. I vår Supplier Code of Conduct ställer vi samma krav på våra leverantörer.

Den baseras på internationella konventioner och riktlinjer, som FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, ILO:s konventioner och OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Företagsledningen ansvarar för att upprätta, revidera och kommunicera våra policyer och styrelsen ansvarar för deras fastställande.

Revisioner, inspektioner och löpande avvikelshantering

Revisioner, inspektioner och löpande avvikelshantering ger värdefull information om brister och förbättringsområden men även vilka områden som fungerar väl.

Intern granskning

Vår interna granskning av verksamheten genomförs årligen utifrån olika perspektiv. Inspektioner avseende Good Manufacturing Practice (GMP) genomförs av Kvalitetsavdelningen. Detta för att bland annat kontrollera att vår verksamhet bedrivs med fokus på patientsäkerhet. Under året har SHM-teamet genomfört riktade revisioner inom SHM med fokus på följande områden:

- Kemiska ämnen och skyddsutrustning.
- Avfallshantering och kemiska riskkällor.
- Nödlägesberedskap.
- Brand- och elsäkerhet.

Extern granskning

Extern granskning av vår verksamhet sker från myndigheter inom flera områden såsom arbetsmiljö, miljö, brand, el och GMP. Vi blir även löpande inspekterade av kunder utifrån dessa perspektiv. Under året har samtliga anläggningar haft tillsyn av respektive kommuns miljöförvaltning. Vi har fått positiv återkoppling från inspektörerna som upplevde god ordning och kontroll.

Avvikelsehantering

För att löpande och i så hög grad som möjligt fånga upp risker innan de inträffar har vi ett verktyg för att fånga upp observationer inom SHM-området. När avvikelser ändå inträffar har vi en stödprocess för att hantera dessa. Vi har även ett internt visseblåsarssystem (WhistleB) för att ge möjlighet att rapportera misstankar om oegentligt agerande utan risk för repressalier. Tjänsten hanteras av en extern partner som garanterar en säker kanal.

Hållbarhetsnoter

Specifika upplysningar

GRI 201 Ekonomiska resultat

En sund och långsiktig finansiell stabilitet är en förutsättning för att APL ska kunna fortsätta bedriva sin verksamhet. Bolaget arbetar mot ambitiösa och långsiktiga ekonomiska mål som ska säkerställas av effektiv leverans av uppdraget. Målen fastställs av ägaren på bolagsstämman och utvärderas över en konjunkturcykel om fem till sju år. APL har ekonomiska mål gällande lönsamhet, soliditet och

utdelning. Väsentliga förändringar i affärsplan eller omvärld kan motivera en förnyad översyn av de ekonomiska målen. Läs mer om APL:s ekonomiska förutsättningar under rubriken finansiella rapporter.

Ekonomiska data koncernen

Belopp i tkr	2023	2022	2021
Direkt tillskapat ekonomiskt värde			
Intäkter	780 224	870 589	1 509 196
Fördelat ekonomiskt värde			
Rörelsens kostnader	-325 029	-452 325	-1 071 558
Löner och ersättningar till anställda	-370 362	-360 317	-383 342
Betalningar till finansörer	-11 005	-4 076	-3 149
Skattekostnader	–	-414	–
Investeringar i samhället	–	–	–
Behållet ekonomiskt värde	73 628	53 457	64 337
Utdelning ägare	–	–	–
Skatt på årets resultat	–	–	–
Avskrivningar	-47 113	-49 952	-47 331
Redovisat resultat	36 560	3 505	17 006

GRI 205 Antikorruption

Källa för fall av korruption hämtas från vårt visseblåsarssystem (WhistleB). APL har inte haft något konkret fall av korruption under 2023.

GRI 302 Energi

Totalt ökade energiförbrukning (el- och fjärrvärme) med drygt 5,5 % från föregående år. Vår energiförbrukning (MWh) i förhållande till produktionsmängd (ton) har ökat med knappt 2,6 %.

Energiförbrukning, internt*	2023	2022	2021
El, förnybara energikällor (MWh)	11 227	10 539	9 974
Fjärrvärme, förnybara och ej förnybara energikällor (MWh)	4 450	4 316	4 415

* Källa för förbrukning av el och fjärrvärme är från våra leverantörer av el- och fjärrvärme.

Årligen genomförs energikartläggning på någon av våra anläggningar (för år 2022/2023 Stockholm) och redovisas till Energimyndigheten.

GRI 303 Vattenanvändning

Källa för vattenförbrukning är lokala vattenmätare och avser åtgång av vatten på samtliga anläggningar. Förbrukad mängd vatten har ökat med 1,5 % från föregående år men i förhållande till produktionsmängd minskat med 1,4 %.

Vattenförbrukning	2023	2022
Mängd vatten (m ³)	59 087	58 187

GRI 303-5 a är besvarat och b, c är obesvarat.

GRI 305 Utsläpp till luft och vatten

Våra utsläpp från fjärrvärme har minskat med cirka 19,4 % sedan 2022 på grund av minskad emissionsfaktor från fjärrvärmeverket från Södertörns Fjärrvärme och Umeå Energi. Förbrukning av ej fossilfri fjärrvärme sker vid våra anläggningar i Stockholm och Umeå. Vid anläggningen i Malmö köps det in fossilfri fjärrvärme och vid enheten i Göteborg har fjärrvärmens ersatts av el. Vid samtliga anläggningar köper vi in fossilfri el.

Utsläpp via tjänsteresor har ökat på grund av ökat resande.

Utsläppet från transporter har fortsatt minskat jämfört med 2021. Detta beror på att vi fått en tydligare redovisning från Logent samt Tamro på transporter mellan våra lager.

Utsläpp av växthusgaser sker på grund av läckage från köldmedieanläggningar.

Direkta och indirekta utsläpp av koldioxid från ej förnybara energikällor (ton)*

	2023	2022	2021
Köldmedier (Scope 1) ⁴	66,9	76,8	–
Fjärrvärme (Scope 2) ¹	128,0	158,9	140,4
Tjänsteresor (Scope 3) ²	64,7	54,3	21,6
Transporter (Scope 3) ³	172,2	186,5	248,0
Resor till och från arbetet (Scope 3) ⁵	305,0	305,0	–

1. Källa för använda emissionsfaktorer är från våra leverantörer av el- och fjärrvärme

2. Källa för använda emissionsfaktorer är från våra leverantörer av tjänsteresor och avser endast flygresor

Hållbarhetsstyrning GRI-index

3. Källa för använda emissionsfaktorer är från våra leverantörer av transporter (Logent) samt Tamro

4. Källa för använda emissionsfaktorer är från våra kontrollanter av köldmedieanläggningar. Utsläpp av en viss växthusgas anges i koldioxidkvaliteter som anger hur mycket koldioxid som skulle behöva släppas ut för att ge samma verkan på klimatet.

5. Källa för använda emissionsfaktorer kommer från Transportstyrelsen (utsläppsvärde bil/km för resp. årsmodell och bränsletyp) och respektive region avseende kollektivtrafiken. Övriga data har samlats via medarbetarundersökning som utförs vartannat år (avseende resvanor till och från arbetet).

Framtagna data avseende klimatpåverkan är förknippad med osäkerhet, vilket beror på såväl vetenskaplig osäkerhet kring mätmetoder som på osäkerhet i den data som mätmetoderna appliceras på. Klimatrelaterade finansiella risker har analyserats närmare i APL:s riskanalys under året.

GRI 306 Avfall

Källa för avfall är från våra lokala avfallsentreprenörer. Avfallsmängd avser mängd avfall (ton) verksamheten genererar på våra tillverkningsenheter.

Mängd avfall (ton) per avfallstyp	2023	2022
Materialåtervinning	1 669 ³	1 067 ¹
Energiutvinning	190	153
Farligt avfall ²	833	787
Deponi	0	0

1 Justerad mängd på grund av ej medtaget mindre kontaminerat skölvatten för återvinning.

2 Av farligt avfall innehåller det cirka 95 % kontaminerat skölvatten som samlas upp i våra processer.

3 Cirka 91% står för mindre kontaminerat skölvatten för återvinning.

GRI 403 Hälsa och säkerhet

Under året har en allvarig arbetsplatsolycka rapporterats på vår anläggning i Malmö. Arbetsmiljöverket utförde inspektion och följde upp orsaksanalys och korrigerande åtgärd vid en maskin. Ingen sanktionsavgift utfärdades.

Under de senaste åren har vi valt att lägga fokus på arbetsmiljöutbildningar för chefer.

Utbildningstimmar per medarbetare*	2023	2022	2021
Brand	0,287	0,783	0,512
Arbetsmiljö	1,216	0,926	1,179

*Utbildningstimmar per medarbetare inom specifikt område

GRI 405 Mångfald och jämställdhet

Redovisningen omfattar ej minoritetsgrupptillhörighet eller andra mångfaldsindikatorer. Indikatorn är integrerad med kraven från generella upplysningar enligt GRI 2-7, 2-8 samt 2-21. Anställningsform är utökad med heltidsanställda och deltidanställda samt uppdelat på kön och anläggningsplacering.

Medarbetardata	2023	2022	2021
Totalt antal medarbetare	536	512	549
Stockholm	179	171	–
Malmö	142	136	–
Umeå	127	118	–
Göteborg	88	87	–
Andel som omfattas av kollektivavtal (%)	100	100	100

Anställningsform	2023	2022	2021
Tillsvidareanställda	501	483	524
Tillsvidareanställda (kvinnor)*	323	305	–
Tillsvidareanställda (män)*	178	178	–
Visstidsanställda (totalt)	35	29	25
Visstidsanställda (kvinnor)*	24	17	–
Visstidsanställda (män)*	11	12	–

Anställningsomfattning	2023	2022	2021
Heltidsanställda (kvinnor)*	336	309	–
Heltidsanställda (män)*	187	185	–
Deltidsanställda (kvinnor)*	11	13	–
Deltidsanställda (män)*	2	2	–

Fördelning åldersgrupp (antal)	2023	2022	2021
Medarbetare under 30 år	69	65	70
Medarbetare 30–50 år	272	252	273
Medarbetare över 50 år	195	186	206

Styrelse och ledning	2023	2022	2021
Styrelse och ledning, fördelning kvinnor/män(%)	50/50	50/50	44/56
Åldersgrupp under 30 år (antal)	0	0	–
Åldersgrupp 30–50 år (antal)	6	8	–
Åldersgrupp över 50 år (antal)	10	6	–

APL har 24 inhyrda bemanningskonsulter på heltid inom områdena läkemedelstillverkning, laboratorium, underhåll, IT och ekonomi. Källa till uppgifterna är hämtade från tidrapporteringsystem.

Årlig total ersättningsgrad uppgår till 6,6. Detta avser ersättningsförhållandena som en kvot mellan organisationens högst betalda individ och medianersättningen i organisationen.

GRI 406 Diskriminering

Källa för fall av diskriminering hämtas från vårt visselblåsarsystem (WhistleB) eller genom vårt systematiska arbetsmiljöarbete. Varje anmälan utreds. APL har inte haft något konkret fall av diskriminering under 2023.

GRI 414 Leverantörsbedömning

Av våra leverantörer så uppfyller 96 % (+3 % jämfört med 2022) vårt krav att signera vår Supplier Code of Conduct, alternativt har en egen motsvarighet. Merparten av de leverantörer som inte lever upp till APL:s uppförandekod har sin verksamhet placerade i Asien, de har signerat vår Supplier Code of Conduct men inte besvarat vårt självvärderings dokument eller har fått lågt antal poäng efter besvarande av självvärderingsdokument. Inga fysiska revisioner har genomförts avseende sociala effekter. Antal leverantörer som utvärderats är 469. Antal leverantörer som har identifierats ha stor faktisk och potentiell negativ påverkan socialt är 16 stycken. Procentandel leverantörer som har identifierats har signifikant faktisk/potentiell negativ social påverkan är 3,4 %. (GRI 414-2 a, b, e besvarat och c, d obesvarat).

Vid frågor om APL:s års- och hållbarhetsredovisning, kontakta vd Erik Haefler via e-post: erik.haefler@apl.se eller CFO Annica Öhling via e-post annica.ohling@apl.se

GRI-index

Statement of use: Apotek Produktion och Laboratorer AB har rapporterat i enlighet med GRI Standards för perioden 2023-01-01 - 2023-12-31

GRI 1 använd: GRI-standars 2021

Applicerar GRI-sektorstandard: Ej tillämplig

Indikator	Generella upplysningar	Sida i ÅR
GRI 2	1 Organisation och rapporteringsmetoder	
2-1	Organisationsdetaljer	3, 20, 29
2-2	Entiteter som ingår i redovisningen	20
2-3	Redovisningsperiod, redovisningscykel och kontaktperson för frågor angående redovisningen	20, 58 och 60
2-4	Effekter av förändringar i tidigare redovisad information	58-59
2-5	Extern granskning	64
GRI 2	2 Aktiviteter och medarbetare	
2-6	Aktiviteter, värdekedja och andra affärsrelationer	3, 5, 9-12, 13-19
2-7	Organisationens storlek och totalt antal anställda	3, 60
2-8	Medarbetare som inte är anställda	60
GRI 2	3 Styrning	
2-9	Redogörelse för företagets bolagsstyrning och sammansättning	29-32, 58-59
2-10	Nominering och val av högsta ledningsorgan	29-32, 58-59
2-11	Ordförande för det högsta styrelseorganet	29-32, 58-59
2-12	Det högsta styrelseorganets roll i att övervaka hanteringen av effekter	29-32, 58-59
2-13	Delegering av ansvar för att hantera effekter	29-32, 58-59
2-14	Roll som högsta styrelseorgan i hållbarhetsrapportering	29-32, 58-59
2-15	Intressekonflikt	29-32, 58-59
2-16	Kommunikation av kritiska problem	20-21, 29-32, 58-59
2-17	Kollektiv kunskap om det högsta styrelseorganet	29-32, 58-59
2-18	Utvärdering av det högsta styrelseorganets prestationer	29-32, 58-59
2-19	Ersättningspolicyer	29-32, 58-59
2-20	Process för att fastställa ersättning	29-32, 58-59
2-21	Årlig total ersättningsgrad	48, 60

Indikator	Generella upplysningar	Sida i ÅR
GRI 2	4 Strategi, policy och praxis	
2-22	Uttalande om strategi för hållbar utveckling	6-8, 58-59
2-23	Policy åtagande	58-59
2-24	Integrering av policy åtagande	58-59
2-25	Processer för att åtgärda negativa effekter	58-59
2-26	Visselblåsarsystem	60
2-27	Efterlevnad av lagar och förordningar	8, 58-59
2-28	Sammanlutningar som organisationen är medlem i	6-8, 58-59
GRI 2	5 Intressentrelationer	
2-29	Metod för intressentdialog	58
2-30	Andel anställda som omfattas av kollektivavtal	60
GRI 3	Materialitet	
3-1	Process för väsentliga frågor	58-59
3-2	Väsentliga frågor	58-59
Indikator	Specifika upplysningar	Sida i ÅR
GRI 201	Ekonomiska resultat	
3-3-a/b/c	Förklaring av väsentligt och avgränsningar/ Hållbarhetsstyrning/ Utvärdering av hållbarhetsstyrningen	9-12, 59-60
201-1	Skapat och levererat ekonomiskt värde	59-60
GRI 205	Antikorruption	
3-3-a/b/c	Förklaring av väsentligt och avgränsningar/ Hållbarhetsstyrning/ Utvärdering av hållbarhetsstyrningen	9-12, 59-60
205-3	Bekräftade incidenter av korruption där åtgärd vidtagits	59-60
GRI 302	Energi	
3-3-a/b/c	Förklaring av väsentligt och avgränsningar/ Hållbarhetsstyrning/ Utvärdering av hållbarhetsstyrningen	9-12, 59-60
302-1	Energiförbrukning internt	59-60
GRI 303	Vattenanvändning	
3-3-a/b/c	Förklaring av väsentligt och avgränsningar/ Hållbarhetsstyrning/ Utvärdering av hållbarhetsstyrningen	9-12, 59-60
303-5	Vattenförbrukning	59-60

Indikator	Specifika upplysningar	Sida i ÅR
GRI 305	Utsläpp till luft och vatten	
3-3-a/b/c	Förklaring av väsentligt och avgränsningar/ Hållbarhetsstyrning/ Utvärdering av hållbarhetsstyrningen	9-12, 59-60
305-1	Direkta utsläpp av växthusgaser på grund av läckage från köldmedieanläggningar, scope 1	59-60
305-2	Indirekta utsläpp av växthusgaser på grund av energianvändning, scope 2	59-60
305-3	Indirekta utsläpp av växthusgaser på grund av tjänsteresor, varutransporter och resor till och från arbetet, scope 3	59-60
GRI 306	Avfall	
3-3-a/b/c	Förklaring av väsentligt och avgränsningar/ Hållbarhetsstyrning/ Utvärdering av hållbarhetsstyrningen	9-12, 59-60
306-3	Skapat och levererat ekonomiskt värde	59-60
GRI 403	Hälsa och säkerhet	
3-3-a/b/c	Förklaring av väsentligt och avgränsningar/ Hållbarhetsstyrning/ Utvärdering av hållbarhetsstyrningen	9-12, 59-60
403-5	Utbildning av medarbetare inom arbetsmiljö och säkerhet	59-60
GRI 405	Mångfald och jämställdhet	
3-3-a/b/c	Förklaring av väsentligt och avgränsningar/ Hållbarhetsstyrning/ Utvärdering av hållbarhetsstyrningen	9-12, 59-60
405-1	Sammansättning av styrelse och ledning samt uppdelning av andra anställda efter kön, åldersgrupp, minoritetsgrupptillhörighet och andra mångfaldsindikatorer	59-60
GRI 406	Diskriminering	
3-3-a/b/c	Förklaring av väsentligt och avgränsningar/ Hållbarhetsstyrning/ Utvärdering av hållbarhetsstyrningen	9-12, 59-60
406-1	Antal fall av diskriminering samt vidtagna åtgärder	59-60
GRI 414	Leverantörsbedömning	
3-3-a/b/c	Förklaring av väsentligt och avgränsningar/ Hållbarhetsstyrning/ Utvärdering av hållbarhetsstyrningen	9-12, 59-60
414-2	Negativa sociala konsekvenser i försörjningskedjan och vidtagna åtgärder	9-12, 59-60

Bestyrkanderapport

Revisors rapport över översiktlig granskning av Apotek Produktion & Laboratorier AB hållbarhetsredovisning samt yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten.

Till Apotek Produktion & Laboratorier AB, org. nr 556758-1805

Inledning

Vi har fått i uppdrag av styrelsen och verkställande direktören i Apotek Produktion & Laboratorier AB att översiktligt granska Apotek Produktion & Laboratorier AB hållbarhetsredovisning år 2023. Företaget har definierat hållbarhetsredovisningens omfattning på sidan 58 i detta dokument varav den lagstadgade hållbarhetsrapporten definieras på sidorna 13, 24–28, 58–60.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta hållbarhetsredovisningen inklusive den lagstadgade hållbarhetsrapporten i enlighet med tillämpliga kriterier respektive årsredovisningslagen. Kriterierna framgår på sidan 58 i hållbarhetsredovisningen, och utgörs av de delar av ramverket för hållbarhetsredovisning utgivet av GRI (Global Reporting Initiative) som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt av företagets egna framtagna redovisnings- och beräkningsprinciper. Detta ansvar innefattar även den interna kontroll som bedöms nödvändig för att upprätta en hållbarhetsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala en slutsats om hållbarhetsredovisningen grundad på vår översiktliga granskning och lämna ett yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Vårt uppdrag är begränsat till den historiska information som redovisas och omfattar således inte framtidsorienterade uppgifter.

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med ISAE 3000 Andra bestyrkandeuppdrag än revisioner och översiktliga granskningar av historisk finansiell information (omarbetad). En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för upprättandet av hållbarhetsredovisningen, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt IAASBs standarder för revision och god revisionssed i övrigt har.

Revisionsföretaget tillämpar ISQM 1 (International Standard on Quality Management), och har därmed ett allsidigt system för kvalitetskontroll vilket innefattar dokumenterade riktlinjer och rutiner avseende efterlevnad av yrkesetiska krav, standarder för yrkesutövningen och tillämpliga krav i lagar och andra författningar. Vi är oberoende i förhållande till Apotek Produktion & Laboratorier AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning och granskning enligt RevR 12 gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning och granskning enligt RevR 12 har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

Vår granskning av hållbarhetsredovisningen utgår från de av styrelsen valda kriterier, som definieras ovan. Vi anser att dessa kriterier är lämpliga för upprättande av hållbarhetsredovisningen.

Vi anser att de bevis som vi skaffat under vår granskning är tillräckliga och ändamålsenliga i syfte att ge oss grund för våra uttalanden nedan.

Uttalanden

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att hållbarhetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de ovan av styrelsen angivna kriterierna.

En lagstadgad hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm som framgår av digital signatur
KPMG AB

Tomas Mathiesen
Auktoriserad revisor

Torbjörn Westman
Specialistmedlem i FAR

Ordlista

Bruttovinst och bruttovinstmarginal

Skillnad mellan nettoomsättning och varukostnader samt skillnaden uttryckt i procent mellan nettoomsättning och varukostnader.

CDMO

Contract Development & Manufacturing Organisation, Kontraktstillverkare.

CTM

Clinical Trial Material, Kliniskt provningsmaterial.

Extemporeläkemedel

Ett läkemedel som inte finns kommersiellt tillgängligt men som behövs för vissa patienter inom sjukvården. Specialtillverkas utifrån förskrivarens bedömning av patientens behov.

GRI

Global Reporting Initiative (även känt som GRI) är ett internationellt oberoende standardiseringsorgan som hjälper företag, regeringar och andra organisationer att förstå och kommunicera sin påverkan avseende klimatförändringar, mänskliga rättigheter och korruption.

Medeltal anställda

Beräknas enligt bokföringsnämndens rekommendation K3 och BFNAR 2006:11.

Räntabilitet på eget kapital

Årets resultat i förhållande till eget kapital.

Soliditet

Eget kapital i förhållande till balansomslutningen.

SHM

Säkerhet/Hälsa/Miljö

TLV

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket

Fotografer

Shutterstock (sidan 3), United Nations Department of Global Communications (sidorna 11 och 12), Malte Danielsson (sidan 13), Övriga bilder: Ryno Quantz.